

VEČERNIK

POŠTNA PLACANA V GOTOVINI

Leto XV.
Štev. 9

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 29-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Pranciškova 6. tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3. telefona 280

Maribor, ponedeljek 13. januarja 1941

NAROCNINA NA MESEC
Prelemano v uravi ali po pošti 14 dn.
Dostavljeno na dom 16 dn. tujca 30 dn.
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN: 11.405

Cena
din 1.—

Obleganje Tobruka in Giarabuba

Operacije v Libiji se nadaljujejo na kopnem, v zraku in na morju — Iz angleških virov poročajo, da je poleg Tobruka obkoljena tudi oaza Giarabub — Napredovanje s ciljem v Benghasiju?

OBSTRELJEVANJE TOBRUKA

KAHIRA, 13. jan. AP. Britanski topničarji so privlekli nove topove pred Tobruk ter takoj začeli z njimi streljati na oblegano mesto. Angleško letalstvo bombardira nepretrgoma Tobruk. Italijanski letalci so doslej izpraznili 5 letališč v vzhodni Libiji. Nova artilerija je bila pripeljana iz Bardije. V Tobruku je garnizija manjša kakor je bila v Bardiji, kjer je bilo po končnem štetju okoli 45.000 italijanskih vojakov. Dosedanja italijanska letališča v Darni, Tmini, Gazzali in Martubi so evakuirana. Prav tako je videti, da je hidroplansko oporišče Bomba evakuirano.

V TOBRUKU NI VODE

BARDIA, 13. jan. United Press. Angle-

ško topništvo stalno obstreljuje Tobruk. Italijanski ujetniki pripovedujejo, da je v Tobruku že veliko pomanjkanje vode. Eden izmed redkih vodnjakov je 4 in pol km daleč izven središča Tobruka ter je stalno obstreljevan od angleškega topništva.

OBLEGANJE GIARABUBA

KAHIRA, 13. jan. Reuter. Ena cela italijanska brigada je odsekana od zvez z zaledjem v zelenici Giarabub. Zatrjuje se, da je samo še vprašanja časa, kdaj se bo predala angleškim četam. Angleška letala niso pri poletih nad Libijo zapazila niti enega italijanskega letala. Hidroplansko oporišče v Bombi je bilo popolnoma uničeno.

NAPREDOVANJE PROTI BENGHASIJU?

KAHIRA, 13. jan. Ass. Press. Angleško napredovanje se nadaljuje v italijanski Libiji še dalje. Med tem ko oblegajo močne angleške čete Tobruk ob morju in oazo Giarabub v notranjosti puščave, operirajo motorizirani oddelki zahodno od Tobruka v smeri Derne, drugi pa so si vzeli, kakor vse kaže, za cilj predreti naravnost čez puščavo do Benghasija in tako odrezati Kirenajko popolnoma od Tripolitanijske. Angleški letalci pripovedujejo, da se zdi, da so Italijani večinoma že izpraznili kraje ob obali Kirenajke, popolnoma gotovo pa je, da so izpraznili vsa letališča, ki leže zahodno od Tobruka do Derne. Na nekaterih letališčih stoje

le nepremično posamezna letala, kar dokazuje, da so pokvarjena in se niso več mogla dvigniti. Italijani so jih pri izpraznitvi pustili na letališčih. Tobruk je sedaj po angleški mornarici oblegan tudi z morske strani.

ITALIJANSKE AKCIJE

RIM, 13. jan. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo iz Airike: V Kirenajki delavnost topništva in patrol. Naša letala so bombardirala sovražnikove skupine pri Giarabubu. Sovražnik stalno napada posamezna naša oporišča v Kirenajki V Vzhodni Afriki delavnost patrol na fronti Sudana in Kenije. Neka naša postojanka v Galabatu je odbila napade. Podpiralo jo je topništvo in prizadejalo sovražniku izgube.

Nove vojne operacije v Albaniji

Ameriška agencija objavlja vest, da so Grki vkorakali v Tepeleni, ki pa še ni od nikoder potrjena — Boji severovzhodno in severozahodno od Tepelenija se nadaljujejo

GRŠKO URADNO POROČILO

ATENE, 13. jan. At. Ag. Uradno poročilo št. 78 glavnega štaba grške vojske se glasi: V teku včerajšnjega dne je bilo na nekaterih krajih fronte živahno delovanje patrol in artilerije. Zajeti so bili nekaj sovražnih vojakov. V Atenah je bil ob 20. dan znak za alarm, ki je trajal skoro eno uro.

AMERIŠKE VESTI O PADCU TEPELENIJA

BEOGRAD, 13. jan. Associated Press. Grška vojska je zavzela Tepeleni. Po grških vesteh pomeni padec Tepelenija

zlom italijanske fronte na centralnem sektorju. Padec Tepelenija je po padcu Klisure sledil skoro brez boja. Večina italijanskih čet se je umaknila v gore severno od Tepelenija. Od Klisure pa so včeraj predrl Grki 27 km na sever ter se približali na 24 km Beratu.

ATENE, 13. jan. Reuter. Najtežje bitke v Albaniji se bijejo v okolici Tepelenija.

BOJI ZA CESTO V VALONO

NEW YORK, 13. jan. United Press. Po vesteh iz Albanije so italijanske čete v hudem protinapadu s tanki zavzele vas Doriza, ki leži okoli 18 km severnoza-

hodno od Tepelenija na cesti, ki veže Tepeleni z Valono. Grške čete so se umaknile proti jugu do vasi Zemblan, ki leži na severnem pobočju pogorja Griva. Radio Tirana je izjavil, da Valona in Berat nikoli ne bosta padla v grške roke, kajti brani jih nezavzet zid, ki je sestavljen iz fašističnega jekla in junaštva.

ITALIJANSKO POROČILO

RIM, 13. jan. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno poročilo o položaju v Albaniji: V Albaniji sovražnik napada na bojišču 11. armade. Naši protinapadi so prizadejali sovražniku hude izgube.

WENDEL WILLKIE,

republikanski kandidat pri predsedniških volitvah je izjavil, da bo kmalu potoval v Veliko Britanijo, da bo поблиže spoznal položaj Angležev ter druga mednarodna vprašanja. Dodal je, da bo ostal v Angliji dva do tri tedne.

Nemško letalstvo na Sredozemlju

Po poročilih iz Italije je nemško letalstvo že stopilo v boj proti angleški mornarici na Sredozemskem morju — Baje so nemški mornarji tudi v italijanskih podmornicah — Poročilo o bitki v Sicilski ožini

RIM, 13. jan. ZPV. Nemško letalstvo, ki je, kakor je bilo nedavno tudi uradno potrjeno, prispelo v Italijo, je že stopilo v akcijo pri vojnih operacijah na Sredozemskem morju. V 219. uradnem poročilu italijanskega vrhovnega vojnega poveljstva je navedeno, da so nemška letala na osrednjem delu Sredozemlja že dvakrat izvršila napadalne akcije. Obakrat je nemško letalstvo napadlo angleške vojne ladje. Kakor se zatrjuje na poučenem mestu, je nemško letalstvo prevzelo pred vsem nalogo, da uničuje angleško vojno mornarico, ker menijo, da je treba Angleže najprej oslabil na morju in šele nato preiti v odločilnejše akcije tudi na kopnem. Še nepotrjene vesti govorijo, da so se vkrcali nemški mornarji tudi na nekatere podmornice v Italiji in bodo zasledovali angleške vojne transportne in trgovske ladje.

RIM, 13. jan. Stefani. Italijanski listi komentirajo italijanska vojna poročila zadnjih dveh dni in ugotavljajo, da postajajo boji v zraku in na morju v sredozemskem prostoru vedno intenzivnejši. Ta italijanska poročila pravijo, da so letalske bombe zadale eno angleško nosilko letal, eno križarko 10.000 ton in dva protitorpedolovca. Končno sliko o sedanja delavnosti pa bo mogoče dobiti šele čez nekaj dni, ko bodo sedaj pričete operacije dokončane in bodo izdana nadaljnja poročila.

RIM, 13. jan. AP. Vrhovno poveljstvo javlja, da so angleški letalci v noči med soboto in nedeljo bombardirali Turin in Savagliano. Zadetih je bilo nekaj civilnih tovarn.

LONDON, 13. jan. Reuter. Nocoj so angleška letala že drugič v teku 2 noči napadla arzenal v Turinu. Odvrgla so veliko število zažigalnih in zelo težkih eksplozivnih bomb. Požari so se videli še, ko so bila letala že nad Alpami.

LONDON, 13. Reuter. Letalsko ministrstvo sporoča, da so angleška letala vrgla na Turin zažigalne in eksplozivne

ANGLESKO-TURSKI VOJASKI SEŠTANJE

ANKARA, 13. januarja. AP. Britanski vojaški, letalski in mornariški častniki so se sestali včeraj s turškim generalnim štabom.

SIAMSKO VOJNO POROČILO

BANGKOK, 13. januarja. Reuter. Siamski komunike pravi, da se bijejo srđiti boji na indokinski meji.

PRISTANEK LETALA PRI LYONU

BERN, 13. januarja. AFI. Neko angleško bombno letalo tipa „Wellington“ je zasilno pristalo v bližini Lyona. Posadka je bila internirana.

ZOPET TUJA LETALA ČEZ SVICO

BERN, 13. januarja. Stefani. Švicarski generalni štab javlja z znano resignacijo, da je v noči med 12. in 13. januarjem švicarsko ozemlje bilo znova kršeno od sovražnih letal, ki so večkrat preletela mejo med polnočjo

bombe največjega kalibra. Ugotovljeni so bili štirje požari in močne eksplozije. Letala so vrgla tudi letake z zadnjim govorom Churchilla na italijanski narod, tiskane v italijanščini.

LA VALETTA, 13. jan. Reuter. Britsko poveljstvo sporoča, da so se sovražna letala včeraj približala Malti. Čim so se angleška letala dvignila in je začela protiletalska obramba z obstreljevanjem, so sovražni bombniki izginili.

in 5. uro zjutraj. Alarm je bil izdan v več krajih.

DEGRELE O KRIVDI ZA POMANJKANJE

BRUSELJ, 13. januarja. UP. Voditelj belgijskih reksistov Leon Degrelle je izjavil, da ni krivda Nemčije, če Belgija nima dovolj hrane, temveč Anglije, ki ne pusti, da bi se hrana iz prekmorskih dežel uvažala.

MOLOTOV GOST NEMŠKE DELEGACIJE

MOSKVA, 13. januarja. AP. Sovjetski zunanji minister Vjačeslav Molotov je bil včeraj na večerji kot gost nemške trgovinske delegacije.

ZASTOJ PROMETA V ŠPANJI

MADRID, 13. januarja. Reuter. Veliki snežni viharji so povzročili zastoj v prometu. Posebno je težaven položaj v pokrajinah Terruel in Arragonia.

Govor Bogdana Filova v Ruščuku

Bolgarija ne bo nikoli služila tujim interesom — Pripravljena pa mora biti na vse možnosti
Bolgarija odklanja tuje ideologije — Pisanje bolgarskih listov

GOVOR FILOVA

SOFIJA, 13. jan. ZPV. V Bolgariji je bila včeraj vrsta govorov in zborovanj, ki jih je organizirala vlada sprčo vznemirljivih vesti, ki so krožile zadnje dni. Glavna pozornost je bila posvečena govoru predsednika vlade dr. Filova v Ruščuku ob Donavi. Takoj v uvodu je ministrijski predsednik naglasil, da je pomen zborovanj predvsem ta, da izve bolgarski narod za notranji in zunanji politični položaj Bolgarije ter da se pripravi na važne politične dogodke, ki čakajo ne le Bolgarijo, nego vso južnovzhodno Evropo. Sedanja vojna je izrazito ideološka vojna, ki so po izkušnjah preteklosti najdaljše. Zdaj ne gre za to, kdo bo zmagal, marveč se postavlja vprašanje, kakšen bo rezultat te vojne, ki se vodi že po vsem svetu. Ta vojna ima za cilj, ustvariti nov red v svetu. V Bolgariji se ne občitimo te vojne, toda ker smo član evropske družine, bodo vtudi nas globoko zajele posledice. Naša sveta dolžnost je, da ostanemo budno na straži in da vemo, kako postopati v odločilnem trenutku. Naša prva in največja dolžnost je pa

predvsem, da ohranimo mir in hladnokrvnost. V prvi vrsti se moramo zavedati, da smo Bolgari in da smo pripravljeni doprinesiti za Bolgarijo največje žrtve v obrambo njenih interesov.

BOLGARIJA NE BO NIKOLI SLUŽILA TUJIM INTERESOM. Ne smemo se vdajati nikakoli sentiment, in iluzijam, stvarnost je dandanes zelo surova. Z gotove strani se skuša vplivati na bolgarsko politiko in zanesti k nam zmedo. Vsak, kdor verjame tej propagandi in postane nje žrtev, je veleizdajalec. Bolgarska vlada ne bo nikdar podlegla anonimnim pozivom. Zunanja politika se v nobeni državi ne vodi po kavarnah in ulicah in bodite prepričani, da se tudi bolgarska politika ne bo nikdar vodila za kavarniškim omizjem ali po diktatu ulice. Apeliram na ves bolgarski narod, na vse prave rodoljube, naj enodušno slede kralju in vladi. Naša zunanja politika si prizadeva, da se ohranimo obojenega spopada in da ostanemo še nadalje izven sedanje vojne. Bolgarija je storila vse, da očuva ne le sebe, nego ves Balkan pred grozotami vojne. Vlada je obvladala vse težave in dosegla dobre re-

zultate za državo.

PRIPRAVLJENI PA MORAMO BITI NA VSE MOŽNOSTI, predvsem pa še nadalje ščititi svoje interese, svobodo in nedotakljivost države. Narod, ki ni v stanu braniti svojih interesov, je že v naprej obsojen v suženjstvo. Vedno smo naglašali, da smo le za mirno revizijo neučilne mirovne pogodbe. Solunski sporazum, sklenjen 1938, je omogočil Bolgariji ponovno oborožitev, rešitev vprašanja Južne Dobruže je bila kronana s pozitivnim uspehom. O odnosih do sosednjih držav je že zunanji minister Popov povedal v sobranju jasno sliko.

BOLGARIJA ODKLANJA TUJE IDEOLOGIJE. Pri nas so se že delali poizkusi, da bi se uredile prilike po vzoru drugih držav, toda ni bilo uspeha. Bolgarski narod ne bo nikomur dopustil, da bi napravil iz Bolgarije nacistično, komunistično, fašistično ali legionarsko državo, ker vse te oblike vladavin in režimov ne odgovarjajo našemu življenju. Bolgarski narod ni niti Rusija, niti Nemčija ali Italija. Morda je boljševizem zelo dober za Rusijo, morda odgovarja narodni socializem intere-

som Nemčije in fašizem interesom Italije, toda, to so stvari, ki se ne dajo presaditi na bolgarska tla.

Zato se ne smemo vdajati nikakim idejam in sugestijam. Bolgarija je država malih posestnikov in kmečkih gospodarstev, zato potrebuje za svoj red lasten način življenja.

V nadaljnjih izvajanjih je dr. Filov pojasnil gospodarski napredek Bolgarije ter finančna, socialna in kulturna vprašanja države. Bolgarska vojska je danes bolje oborožena, kakor je bila v balkanski in svetovni vojni. Strnimo svoje vrste, naša moč je le v slogi. Bodimo vedno pripravljeni, da doprinesemo žrtve za domovino in blagostanje naroda.

BEograd, 13. jan. United Press. Tu se zatrjuje, da pomeni govor bolgarskega ministrskega predsednika veliko olajšanje situacije na Balkanu.

SOFIJA, 13. jan. Stefani. Bolgarski tisk ostro napada Anglijo, ki jo obtožuje, da je stopila v vojno samo zato, da ohrani svojo hegemonijo v svetu. »Slovo« nateštva države, ki so »postale žrtve angleškega prijateljstva« ter dostavlja, da se lahko tudi Bolgarija spominja nemilosti Anglije. »Zora« naglašala s svoje strani važnost sodelovanja Sovjetske zveze s silami osi. »Utro« piše o novi poti, po kateri stopata Nemčija in Italija z željo, reorganizirati Evropo in dostavlja, da Bolgarija nima namena, oddaljiti se od politike prijateljstva s silami osi in SSSR.

Glavni napad zopet na London

Nemška letala so v pretekli noči tri ure bombardirala angleško prestolinico in napadla tudi nekaj drugih angleških krajev. — Angleška letala so napadla oporišča ob Kanalu

VCERAJSNJE NEŠKO POROČILO

BERLIN, 13. jan. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Letalstvo je včeraj izvedlo ogledniške plete in nadaljevalo z miniranjem britanskih pristanišč. Pri napadu na neko letališče v jugo vzhodni Angliji so bili zabeleženi uspešni zadetki. Zahodno od Irske je bila potopljena sovražna trgovska ladja (6—8 tisoč ton) in še neka druga ladja 4000 ton. Pri napadu na britansko pomorsko skupino v Sredozemskem morju je bila hudo poškodovana neka križarka in nekaj drugih vojniških ladij. Močne letalske skupine so preteklo noč zopet napadle važne vojaške cilje v Londonu. Nastalo je mnogo požarov. Davi zgodaj je sovražnik metal

zažigalne in razstrelilne bombe v Severni Nemčiji ter hudo poškodoval neko stanovanjsko hišo. Trije so bili ranjeni, trije pa ubili.

DANAŠNJE POROČILO

BERLIN, 13. jan. UP. Nemška agencija DNB javlja, da so nemška letala v formacijah izvedla uničujoče plete nad vojaškimi objekti v Londonu in drugimi mesti v Angliji od sobote ponoči naprej. Angleška letala so drugič podnevi napadla nemška oporišča v Kanalu, trije »Hurricane« so bili zrušeni med Calaisom in Boulogneom.

ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 13. jan. Reuter. Glavni napad nemških letal je bil nocoj nad Londonom. Trajal je 3 ure. Nastalo je več požarov. Žrtev ni veliko.

LONDON, 13. jan. UP. Nocoj je bilo napadeno neko južnoangleško mesto. Napad je trajal eno uro. Neki bombnik je padel ter ubil 9 oseb, ko je prušil več hiš. Nemški letalci so bili tudi nad Londonom. V zgodnjih jutranjih urah pa danes ni bilo več napada na London. Prebivalci so začeli sami gasiti zažigalne bombe: polivalo jih z vodo še preden utegnejo zažgati poslopje. Protiletalska zaščita je bila tako močna, da se je veliko letal obrnilo, preden so dosegla London. Poleg Londona so nemška letala napadla tudi Liverpool, južnovaležansko obalo ter različna mesta v drugih okrajih.

da leti v Anglijo. WASHINGTON, 13. jan. AP. Senator Wheeler je proti Rooseveltovemu načrtu ter pravi, da je sedaj Roosevelt pokazal, da želi vojno. Senator Lee pa pravi, da je Anglija edina zapreka med USA in kopeljo krvi ter da je edini ameriški način izogniti se vojni, če pošlje dovolj vojnega materiala Angliji.

WASHINGTON, 13. jan. AP. Vpeljali so spet prakso iz prve svetovne vojne, da se vsak teden sestajajo različni kongresni odbori in člani obrambnega ministristva ter skupno sklepajo o ukrepih za obrambo USA.

V Evropo bodo morali tudi ameriški vojaki

NEW YORK, 13. jan. Reuter. Gibson, predsednik odbora za pomoč Angliji in zaveznikom, je izjavil, da bo kmalu prišel čas, ko bodo USA morale poslati tudi vojake v Evropo.

MALO VERJETNA VEST

CARIGRAD, 13. jan. United Press. Okoli dve nemški diviziji (30.000 mož) sta bili v zadnjih dnevih prepeljani iz Temišvara na Donavo. Nemški krogi pravijo, da bo kmalu dosežen sporazum med Italijo in Grčijo ter da se bo vojna v Albaniji nehala.

NALOGE JAPONSKE MORNARICE

TOKIO, 13. jan. Reuter. Tokijski list »Kokumin Simbun« piše, da mora japonska mornarica in vojska biti največja na svetu, da se bo lahko borila na dveh ali treh frontah.

USPEH ZBIRKE V BERLINU

BERLIN, 13. januarja. AP. Včeraj so nabrali samo v Berlinu 59 milijonov mark za zimsko pomoč.

Telekijev govor v Miskolczu

BUDIMPEŠTA, MTI, 13. jan. MTI. — Predsednik vlade Teleki je na konferenci vladne stranke v Miskolczu dejal, da se mora madžarski narod zahvaliti Bogu, da živi v miru in da je obvarovan pred bedo in pomanjkanjem. Nevarnosti prete zdaj na vseh koncih in krajih Evrope, sedanja vojna je kakor ona 1914, vre že po vsem svetu. Nevarnosti niso le materialne, nego tudi duhovne prirode. Zato mora biti ves narod zbran in složen ter skrbeti, da ostane njegova duša nedotaknjena. Treba je ohraniti osebno noto mažarskega značaja, ki ima še važno vlogo v podonavskem bazenu. Smo pred novimi nalogami, tako na zunan, kakor na znotraj države. Zato moramo zbrati vse moči v službi za narod in državo. Na zunan je treba ohraniti Madžarsko kot neodvisno državo.

POMANJKANJE ŽIVIL NA IRSKEM

LONDON, 13. jan. Reuter. Irski minister za prehrano je dejal, da so sedanje rezerve živine komaj zadostne za preskrbo ljudi z mesom, četudi bi jih še bolj skrbno izkoriščali. Prav tako bo treba varčevati z žitom, ki ga bo komaj dovolj do prihodnje zetje. Obdelati bo treba dvakrat večjo površino države, ker bi drugače zmanjkalo moke. Vsa sredstva se bodo do viška izkoristila, da bi bila Irska oskrbljena iz lastnih zalog.

JUSTIFIKACIJA V SIRIJI

BEYRUT, 13. jan. DNB. Branilci morilcev, ki so ubili dr. Sasvanderja so zaprosili komisarja Sirije za pomilostitev. V primeru, da bi francoski komisar pomilostitev odklonil, bodo na smrt obsojeni takoj ustreljeni.

NESREČA JUŽNOAFRISKEGA LETALA

JOHANNESBURG, 13. jan. Reuter. — 16 pilotov južnoafriškega letalstva se je ubilo, ko je padlo veliko bojno letalo na tla. Pilot je v megli zadel ob hrib.

TUJCI V USA

WASHINGTON, 13. januarja. AP. Doslej je bilo naštetih 4.741.971 tujcev v USA.

ŠAHOVSKI TURNIR V MOSKVI

MOSKVA, 13. jan. — Včeraj je pričel v Moskvi tkzv. radio match turnir, čigar potek prenaša radio. V 1. kolu sta igrala Lilienthal in Botvinnik. Napeta partija je končala po 30. potezi remis. Z istim rezultatom sta končali tudi partiji Lisicinsk in Bjelavjenec-Samajev, dočim je Toluš premagal Judoviča. Rezultati ostalih partij pa še niso znani.

BORZA. Curih, 13. jan. Devize: Beograd 10, Parip 8,70, London 16,15, New York 4,31, Milan 21,75, Sofia 4,25, Budimpešta 85, Bukarešta 2,15.

Sovjetski demanti o Bolgariji

MOSKVA, 13. jan. Tass. V Moskvi so objavili naslednje sporočilo: Tuji tisk je po nekaterih vesteh iz Bolgarije razširil novice, da je del nemških čet že prekoračil mejo in dospel v Bolgarijo ter da se prevoz nemških čet v Bolgarijo nadaljuje z vednostjo in soglasjem SSSR. Agencija Tass je pooblaščen objaviti: 1. če so nemške čete res v Bolgariji in če je naknadno prišlo do njih prevažanja tja, se

je vse to zgodilo brez vednosti in pristanka SSSR, kajti z nemške strani ni bilo nikoli postavljeno vprašanje bivanja ali prevažanja nemških čet v Bolgarijo; 2. naglasiti je treba, da se bolgarska vlada ni nikoli obrnila na SSSR glede vprašanja prehoda nemških čet v Bolgarijo, zato tudi ni mogla dobiti od SSSR nobenega odgovora.

Hohenzollernski princ v angleški vojski

LONDON, 13. jan. ICP. Princ Friedrich Georg Hohenzollernski, vnuk bivšega nemškega cesarja Viljema II., ki je bil ob začetku vojne interniran v Angliji in kasneje poslan v Kanado, je vložil prošnjo, da vstopi v angleški pionijski zbor. Z ozirom na simpatije, ki jih je že leta gojil do Velike Britanije, so prošnji ugodili. Princ služi zdaj kot prostovoljec v an-

gleškem pionirskem polku v Kanadi. Med odličnimi Angleži ima mnogo prijateljev, tako sina znanega admirala Jellicoea in vojvodo Buccleucha. Princ izjavlja, da je nasprotnik sedanjega režima v Nemčiji. Nova vojna med Nemčijo in Anglijo ga je hudo zadela. Prej je služil v neki londonski banki.

Borba za Rooseveltova pooblastila

WASHINGTON, 13. jan. Reuter. Kongres razpravlja dalje o pomoči Veliki Britaniji in bodo najbrž sprejeti trije amandmani. V prvem naj bi se od Velike Britanije zahtevalo neko zagotovilo v zameno za orožje, letala in ladje, ki jih bodo izročene. Amandman naj bi tudi vseboval nekatere pravice do določenega dela proizvodnje nafte in rud ter drugih britskih eksploatacij na zahodni hemisferi. Ta omejitev naj bi trajala dve leti, v katerih bi bil predsednik pooblaščen s posebnim zakoni za postopanje v načinu dajave pomoči. Po tretjem amandmanu naj bi

bili ukinjeni dosedanja zakoni glede pooblastil tujih vojniških ladij in bi tako mogla Velika Britanija popravljati svoje ladje v USA. Mnenja so, da bi niti eden teh amandmajev, če bi bili sprejeti, ne oškodoval osnovnih smernic načrta za pomoč Veliki Britaniji.

WASHINGTON, 13. jan. AP. Wendell Willkie je izjavil, da se strinja s »popravljenim« Rooseveltovim načrtom glede pomoči Angliji ter da bo šel v kratkem v Anglijo, da se sam prepriča kot ciljist, kakšna je situacija Vel. Britanije. Od Cordella Hulla je že dobil dovoljenje,

Ruska zunania politika

Med tem je bila na Daljnem vzhodu, kjer je Japonska skrupulozno izvajala politiko dobrega sosedstva uničena in opustošena Kitajska po državljanski vojni. Niti od Zahoda, niti od Vzhoda ni torej pretela ruski varnosti nobena vidna nevarnost. Za trenutek je postala važnejša notranja rekonstrukcija države. Zunanja politika se je bavila s trgovino, eksportom in najemanjem tujih posojil, običajne diplomatske aktivnosti je bilo kaj malo.

NENAPADALNI PAKTI

Kar se je tedaj godilo, je bila utopija v primeri s sodobno diplomatsko aktivnostjo. Čeprav ni v tistih časih smatrala nobena država, da je vojna nevarnost blizu, so vendar vse dajale izjave, ki so stavljale vojne izven zakona. Menile so, da tako prispevajo k varnosti. Rusija je dala svoj delež v Litvinovem protokolu leta 1929, s katerim se je dogovorila s svojimi sosedami, Letonsko, Estonsko, Litvo, Poljsko, Romunijo, Turčijo in Perzijo, da pristanejo na Kelloggov pakt. Rusija je prišla na idejo, da postavi »nenapadalnost« za prvo načelo svoje zunanje politike. Litvinovemu protokolu je sledila poplava »nenapadalnih« paktov, ki so bili podpisani in ratificirani l. 1930 in 1931. Rusija je sklenila take pakte z baltskimi državami, Finsko, Poljsko in Francijo. Pakt o prijateljstvu z Italijo, čeprav je bil podpisan že 1923, pripada tudi tej dobi. Edino drugo poprišče, koder je bila Rusija zares aktivna, je bil mednarodni razoroževalni urad v Ženevi. Tu je Rusija branila tezo generalne razorožitve kot edine garancije za mir; v posameznih točkah pa je podpirala Nemčijo in Italijo, »uboge« iz Versaillesa.

MRK KOMINTERNE

Ruska koncentracija v tem času na gospodarske zveze in miroljubni diplomatski odnosi z ostalim svetom so nov dokaz, do kakšne mere so nacionalni interesi zamenjali revolucionarne. Leta 1929 je kriza zmešala vse gospodarstvo sveta. Ker je kapitalistični sistem delal vse one nespametne in destruktivne stvari, ki jih je napovedal že Marx, je bilo videti, kakor da so dobili komunisti izredno priliko za revolucionarno aktivnost med rastočo vojsko obupanih nezaposlenih in pa gladujočih kmetov. Kominterni je doživela trdovratno odklanjanje, priznanja tudi kakšni drugi levčarski skupini, da služi koristim svetovnega socializma. Njeno fanatično sovraštvo do vsega reformističnega socialističnega gibanja v zahodni Evropi jo je obsodilo na izolacijo in sterilitet.

Kjerkoli je uspela, povišati število volilcev, je pripravljala pot svojim fašističnim sovražnikom, ker je delila in slabila delavsko gibanje ali pa celo sodelovala z ekstremnimi desničarji, kakor n. pr. narodnimi socialisti, pri napadih na socialne demokrate (»socialne fašiste«, kakor so jih nazivali komunisti). Med tem je sovjetska vlada dajala samo omejeno pomoč komunističnim strankam po svetu ter je nadaljevala s koncentracijo svojih naporov za pridobivanje pomoči in tržišč, da bi na ta način premagala ogromne gospodarske težave, ki so nastale s prvo petletko.

MANDŽURIJA IN NACISTIČNA REVOLUCIJA

Pomanjkljivost samih nenapadalnih paktov in pa nevarnost na pol izolirane pozicije, so opazili v Rusiji septembra 1931, ko je Japonska napadla Mandžurijo, v enem letu ustanovila vojaško kolonijo ob ruskem boku ter pritiskala skozi Notranjo Mongolijo proti mejam ruske marionetne zunanjemongolske vlade. Udarci je prišel v posebno težavnem trenutku za Rusijo. Na jugu je nastala prava državljanska vojna v vprašanju kolektivizacije. Petletni načrt je preživljal najbolj kritično obdobje. Ruska daljnovzhodna vojska, ki je bila ustanovljena 1925, je še vedno obstajala samo na papirju. Pod temi pogoji je Rusija lahko kaj malo storila na vzhodni fronti, razen, da je vzpostavila diplomatske odnose s Kitajsko, prekinjene 1927.

Na Zahodu je pod udarci gospodarske krize tudi diplomatski položaj postal težji. Nemčija iz Weimarja in Rapalla je bila pred zlomom. Vojaška diktatura je prevzela od demokratskega sistema, s katerim so bili ruski odnosi vse bolj dobri. (Dalje)

Udarnost velesil na morju

Anglija je imela ob začetku vojne 2,250.000 ton bojnih ladij

V začetku vojne je imela Vel. Britanija 2,250.000 ton vojnih ladij, Francija 750.000 ton, Italija 650.000, Nemčija 500.000 ton. Vel. Britanija je imela 3 minitorije, 12 oklopnih in 19 rečnih topovnjač. Med največjimi ladjami so bile oklopna križarka tipa »Hood« in 2 tipa »Renown«. Nosilec letal je bilo 6, križark pa 56. Med manjšimi ladjami je imela Vel. Britanija 6 protiletalskih ladij, 170 rušilcev, 9 patrolnih ladij, 43 spremljevalnih ladij, 1 bolničarsko ladijo, 2 ladje za polaganje mrež, 4 minonosce, 42 minolovcev, 12 skladiščnih vojnih ladij, 25

motornih torpedovk, 68 podmornic in 122 vlačilcev.

Francija je imela v začetku vojne 7 oklopnih, 18 križark, 1 nosilec letal, 4 minolovce, 27 patrolnih ladij, 60 rušilcev, 12 torpednih čolnov, 8 spremljevalnih ladij, 2 minonosca, 1 polagača mrež, 9 rečnih topovnjač in 80 podmornic.

Nemčija je imela v začetku vojne 2 oklopnici, 3 križarke tipa »Admiral Graf Spee«, 22 rušilcev, 10 patrolnih čolnov, 15 motornih torpednih čolnov, 25 minolovcev, 24 velikih motornih čolnov, 8 križark in 71 podmornic.

Anglosaške države in Sovetska Rusija

Vodilni madridski dnevnik »ABC« piše o konferenca, ki jih je imel Sumner Welles zadnje čase s sovjetskimi poslaniki v Washingtonu, Ulmanskim in naglašja, da je Roosevelt že v svojem govoru pred meseci poudaril, da smatra klub dobav naft, živeža in surovin Nemčiji Sovjetsko Rusijo še vedno za nevtrarno državo. List zaključuje: »Anglosaške države niso nikoli opustile iluzij, da bodo nekega dne pridobile Rusijo za politiko proti Nemčiji. Rusija je namreč zanje več

ali manj demokratska država, vrhu tega pa ocenjujejo USA Rusijo kot važnega sosedo na pomembni azijsko-ameriški preseki ob Behringovi cesti. Aljaska, Behringova cesta in severnovzhodna Sibirija tvorijo važen geopolitičen prostor prometno-političnih stikališč. Že za časa Lenina so bila med Washingtonom in Moskvo pogajanja za odstopitev nekaterih oporišč na Kamčatki USA. Kot sosed Japonske bi bila Rusija zelo zaželen zaveznik USA.«

POLITIKA.

Mnogo je pri nas ljudi, ki pravijo, da politika ni nič drugega, nego obračanje plašča po vetru. Politični program, načela, stalna politična smer, vse to je za one, ki se v naših srečnih časih bavijo s politiko, odveč. Zapuščajo politične stranke, kakor kdo odhaja iz vlade in se priključijo onim, ki prihajajo na oblast. To zanje ni slabo, ne grdo, ne odvratno, kajti to je politika, in le tisti, ki se drže zvesto stranke, kot pijanec plota, mu morejo to zameriti. Tudi to politiko je težko razumeti, zato imajo spet prav oni, ki pravijo, da sem nazadnjak, ker ne vem, kaj je politika. (Kosta Majkić v beograjskem »Napredu«.)

Kultura

Premiera »Lepe Vide« Ferda Kozaka

Svetovna vojna je pomenila tudi za nas Slovence več ko samo politično razpetje. Vplivala je močno zlasti na miselno preusmeritev naše družbe v vseh njenih plasteh, na preusmeritev v načinu življenja in pogledov nanj. Mi, ki smo to preusmerjanje sami doživeli, se sredi razgibanosti sodobnosti tega morda niti nismo zavedali, ali vsaj ne tako, kakor bi bilo potrebno. Najbrže bodo šele znanjci pravilno ocenili to razdobje in določili njegove pozitivne in negativne strani. Pisatelj Ferdo Kozak je to veliko razpetje vsaj zaslužil in nam ga v enem primeru iz okolja tesno omejene družbe skušal prikazati v tipični povojni družbeni drami »Lepa Vide«. Poizkus je v splošnem uspel nad povprečnost in delo Ferda Kozaka lahko uvrstimo med najpomembnejše slovenske dramske stvaritve. V štirih dejanjih, dobro zasnovanih — in če izvajamo nekaj šibkejših mest — tudi dobro izvedenih, nam je pokazal izbrano družbo tistih, katere je veliki preobrat vrgel morda še bolj s tira, kakor uradnika, delavca in kmeta: družbo gospodarskih konjunkturistov.

V Kozakovi štiridejanski drami, ki bi ji mnogo bolj pristojal realnejši naslov »Grantovi«, kakor pa simbolični »Lepa Vide«, stopajo čez oder življenjske usode treh Grantov: trdega gospodarstvenika Mihaela, banvivanskega svetovljana Toma in živčno ter sploh življensko iztirjenega Andreja, ob njih pa še Mihaelove mlade, a izravnotežene in notranje razklane žene Vide, v svojo modrost odmaknjene njene matere Borinove ter še nekaj postranskih oseb, ki tvorijo ozadje Grantovih in njihove dobe. Treba je priznati, da so liki Grantovih, pa tudi ostalih, karakterno večinoma določeno orisani in je njihovo početje in nehanje, izhajajoče iz teh njihovih značajev, logično naravno in življenjsko polno. Drama je zasnovana in napisana realistično, vendar nahajamo v njej ponekod še elemente tiste odmaknjenosti v simboliko ali zatekanje v sfere literarnosti, ki je postala lastna slovenski literaturi po nastopu Ivana Cankarja. Boj za osvoboditev iz objema te magične sile se pri nas še vedno bje in še ni do konca dobojevan. Nekateri so jo hoteli celo razglasiti za »elementarni značaj slovenstva«, pa se mi zdi, da je prej bila le moda, ki je pristojala v celoti le enemu samemu, njenemu velikemu mojstru Ivanu Cankarju. In prav odmevi zadnjih vplivov te slovenske literarne polpreteklosti, ki so se tiho prikradli v nekatera mesta Kozakove »Lepe Vide«, so najšibkejša stran dela. Hvala Bogu, da jih je le nekaj in celote ne kvarijo. Zato ostane ta drama važna postaja na poti razvoja naše povojne dramatike in ji, upaj-

Pripombe dr. L. Markovića

k organizaciji narodnega radikalizma

Članek, ki ga je napisal pravosodni minister dr. Laza Marković v noveletni št. »Večernika« je vzbudil po vsej državi mnogo zanimanja. Listi so ga prinesli v izveščku in podčrtali njegovo zanimivo osnovo. »Hrvatski Dnevnik« je nekatere odstavke članka kritiziral in zdaj prinaša »Delo« dr. Markovića odgovor na to. Minister pravi med drugim:

»Zdi se mi, da obstaja tu nesporazum in da so uredniki »Hrvatskega Dnevnika« vzeli pripombe v mojem članku kot neko glavno temo mojih razlaganj. To ni

Največji angleški hidroplani znamke »Sunderland« tehtajo 25 ton ter stanejo vsak okoli 24.000.000 din. Lahko letijo na daljavo 3.200 km. brez pristanka.

Angleška letalska akademija, iz katere izhajajo mladi letalski častniki, je Cranwell College.

Socialna nota nove Anglije

V Bostonu v USA izhajajoči list »Christian Scienc Monitor« prinaša članek angleškega pisatelja I. B. Priestleya, ki večkrat nastopa v londonskem radiu. Avtor je prepričan, da bo po sedanji vojni vstala nova Anglija na velikobritanskih otokih. Angleški narod je zgrabil tako spontano za orožje predvsem zato, ker se nadeja, da bo v boju z avtarkičnimi totalitarnimi silami izvojeval prostor novim demokratičnim idejam, ki ne bodo dopustile niti najmanjših poizkusov ponovnega fašizma. Vstop Anglije v vojno je odkril, da dotlej vladajoči plutokratski razred ni bil kos svoji nalogi. Šele, ko se je vlada osnovala na najširši ljudski osnovi, je dobila Velika Britanija poleta v vojni. In glavni nosilec angleškega odpora je povprečni meščan, on polni »Hurricane« in »Spitfire«, on se v glavnem žrtvuje v zračni vojni za obrambo domovine. Nova Anglija bo morala računati s tem, upoštevati socialno noto svojega življenja ter dati zamaha širokim slojem narodne razgibanosti in ne le privilegiranim skupinam.

točno, kakor je razvideti iz vsebine članka. V mojem članku je osnovna teza baš ta, da se k hrvatskemu, odnosno slovenskemu činitelju mora organizirati tudi srbski narodni činitelj. Znano je, da je Narodno radikalna stranka imela vedno vlogo najmočnejše srbske stranke, kar ni nihče oporekal. Pozitivno je, da je l. 1925 Hrvatska seljačka stranka pod Radićem napravila sporazum z Narodno radikalno stranko, ki naj bi otvoril pot k pravemu hrvatsko-srbskemu sporazumu. S tega gledišča posmatrano zedinjenje radikalne stranke je treba oceniti kot naravno in državno potrebo.

Nadaljnja pripomba v mojem članku, da mora zedinjenje radikalov interesirati tudi Hrvate in Slovence, ni storjena v onem cilju, kakor to piše »Hrvatski Dnevnik«. Po sredi je nesporazum, morda po moji krivici, ker nisem bil jasnejši, čeprav smatram, da je splošno znano in da ni treba še dokazovati, da radikali nikoli niso mislili na to, da love Hrvate ali Slovence. Nimajo potrebe za to. Radikalna stranka je s svojimi deli dokazala, da je iskala koalicije z glavno hrvatsko odnosno slovensko stranko v prepričanju, da je to najbolj zdrava politika. V tem vprašanju se popolnoma strinjam v »Hrvatskim Dnevnikom«. To pa ne izključuje, da bi Radikalna stranka ne sprejela v svojo sredino tako Hrvate, kakor Slovence, ki to žele, kajti konec koncev bo moral priti trenutek, ko bo sporazum popolnoma izveden in se bodo politične stranke pomirile na izključno narodnostnih bazah ter se organizirale z določenimi skupnimi socialnimi in gospodarskimi temelji. To bo tem lažje, če bodo že zdaj odprta vrata v politične stranke vsem državljanom naše države, brez kakršne koli razlike. Radikalna stranka je to storila že 1919 in to je bil vedno njen program.«

Duhovna zed'nitev je Srbom potrebna

V »Narodnem pokretu« piše dr. Milan Grol: »V novo leto prehajamo z neurejenimi prilikami v srbskem delu Jugoslavije. Hrvati s svojim vodstvom na čelu skrbe za svoje ne toliko po dolžnosti iz čisto dnevnih potreb življenja kot iz čisto nacionalnih interesov. Za Slovence je tipično, da avtomatično zamenjajo izgubljenega vodjo z drugim. Življenje enili in drugih predstavlja torej popolnoma ustrojene mehanizme ki delujejo programsko in v redu. Na srbski strani kaj takšnega ni. Ne le v interesu Srbov, nego tudi v interesu vse državne celine je, da se največji del naroda duhovno zedini za dobo, ki prihaja.«

Dr. Maček je došel v Beograd, kjer se bo posvetoval z ministri v zvezi z bližnjo rekonstrukcijo vlade.

Gospodarske vesti

Proizvodnja domačih pogonskih sredstev

V sedanjih časih je eno temeljnih vprašanj gospodarske in prometne politike, posebno pa še narodne obrambe, zadostna preskrba s pogonskimi sredstvi. Boj za nafto je postal v modernem svetu že proslulo geslo. Ima pa ta boj različne odtenke in je vpeljal tudi nešteto drugih surovin, ki navidez nimajo s tem modernim »tehtanjem« ničesar skupnega. Poleg nafte so važni tudi razni derivati, pa tudi koks, plinski premog in podobno. To ne samo za vojskujoče se temveč za normalno obratovanje industrije sploh. Ni jih mogoče danes sploh več dobivati iz tujine, ali pa le z izredno težavo. Nadomestila moramo najti doma. Na domače možnosti smo na tem mestu že večkrat opozorili. Od rešitve tega vprašanja zavisi naša nadaljna industrializacija. Inženirji kemije so te dni na svojem sestanku v Zagrebu opozorili na domača nadomestila in tudi na ovire, ki jih bo treba premagati. Domača proizvodnja koks bi bila mogoča po posebnem postopku iz rastlinskih tvarin, ki jih je dovolj na razpolago. V Italiji pridobivajo koks iz grozdnih koščic, ko so jih že prej uporabljali za proizvodnjo olja.

Moglo bi se rešiti tudi vprašanje preskrbe metalurškega koks iz rjavega premoga in lignita. Z domačimi plinskimi gorivi se lahko popolnoma osvobodimo tujine, če jih s posebnimi fizikalnimi in kemičnimi postopki pripravimo za uporabo. Važno je racionalno izkoriščanje lesa in lesnega oglja. Uporabljamo okrog 600 vozil na metan. Nimamo pa dovolj jeklenih posod za polnitev z komprimiranim metanom. Iz lesnih odpadkov in žagovine bi lahko izdelovali špirit, ki ga moramo smatrati za svoje ljudsko gorivo. Tovarne špirta bi lahko zgradili v

krajih, kjer so v bližini velike žage in kjer danes gre mnogo lesnih odpadkov v izgubo. Prodnja ne bi bila draga: 1 l špirta bi stal 4,50 din. 3000 vagonov lesa bi dala investirati veliko kapitala. Sin-tetični benzin bi lahko pridobivali iz lesnih odpadkov po Bergiusovi metodi itd. Doslej je bilo storjenega le malo, da bi nadomestili uvoz naftinih derivatov z domačimi tekočimi gorivi. Dosegli pa smo nekaj lepil uspehov pri iskanju domačih nahajališč surove nafte.

Uvozni in izvozni odbor

V ravnanju za zunanjo trgovino sta bila ustanovljena **uvozni in izvozni odbor ravnanstva**, ki sta prevzela delo dosedanjih odsekov za izvoz in uvoz pri Narodni banki. Novi izvozni in uvozni odbor sta ustanovljena na podlagi pravilnika o reguliranju odnosov med ravnanstvom za zunanjo trgovino in Narodno banko ter bodo slični odbor pri Narodni banki prenehali delovati. Na čelu izvoznega in uvoznega odbora je dr. Ru-

dolf Bičanič, šef ravnanstva za zunanjo trgovino. Izvozni in uvozni odbor sta sestavljena iz zastopnikov ravnanstva za zunanjo trgovino, Narodne banke, finančnega ministrstva, inspekcije drž. obrambe, ministrstva za gozdove in rube, trgovinskega in industrijskega ministrstva, Prizada, hrvatske banske oblasti itd. Med člani ni nobenega Slovenca.

Ajdova kaša - nadomestilo za riž

Evropska vojna je preprečila uvoz dovoljnih količin riža, na katerega se je naš narod že dobro navadil. Celo naše podeželje je košumiralo mnogo riža in marsikdo sedaj tarna, ko ni mogoče dobiti dovolj te, že popolnoma udomačene vrste hrane. Ljudje si pa znajo pomagati in pač najdejo nadomestila. V večji meri so sedaj pričeli uporabljati ajdovo kašo, ki jo luščijo doma in je na ta način »nadomestek« dosti cenejši od riža. Prej so ajdovo kašo uporabljali le za »kolone«, danes uporablja tudi podeželsko uradništvo ajdovo kašo za razna druga jedila.

pri katerih so prej uporabljali riž. Je pa tudi zelo okusna in se sedaj marsikdo čudi, da se že prej ni konsumiralo več ajdove kaše, ne samo na podeželju, ampak tudi v mestih. Posebni specialisti za pripravo ajdove kaše so Prekmurci in danes srečate povsod moške ali ženske, ki ponujajo od hiše do hiše kašo in jo precej dobro vnovečijo. Letos je cena sicer malo poskočila, pa vendar ni tako hudo. Lani je bilo namreč malo ajde, pa upamo, da bo letos boljše. Zelo priporočljivo bi bilo, če bi se to domačo dobro hranivo še bolj razširilo.

g. **Nove uredbe** so bile sprejete na konferenci o prehrani prebivalstva, ki je bila v Beogradu v Prizadovih prostorih. Nova uredba o prisilnem odkupu kornice določa stroške kazni za vse, ki ne bi točno pri-glasili zalog ali pa bi jih sploh ne pri-glasili. Uredba o racionalizmu določa ukrepe za razdelitev življenjskih potrebščin med prebivalstvo in s tem v zvezi glede kart za živila itd. Posebna uredba se bavi z razdelitvijo surovin. Vse žito, ki ga nakupi Prizad bo po posebnem ključu raz-deljevano med vojsko in ravnanstvo za prehrano.

g. **70.000 otrok** strada v banovini Hrvatski po podatkih oddelka za socialno politiko. Lanske zime je od teh prejelo hrano samo 17.000 otrok, za prehrano teh otrok bi bilo treba vsaj 4 do 5 milijonov din. Lanski preračun je določil v te svrhe 900.000 din, toda niti to ni bilo izplačano pravočasno. V novem preračunu bo po napovedi merodajnih zasiguranjih v te svrhe pri oddelku za narodno zdravje in pri prosvetnem oddelku okrog 3 milijone din.

jetja morajo pošiljati mesečna poročila s podatki o zalozah, proizvodnji in prodaji blaga. Najmanj enkrat na leto bo banska oblast ugotovila točnost predloženih podatkov na licu mesta.

g. **410.1 milijonov din** so plačali kmetje-dolžniki Privilegirani agrarni banki v zadnjih 4 letih. Plačane vsote pa so padale z vsakim letom. L. 1937 so plačali 143.4 milijonov, l. 1938. 130.4 l. 1939. 73.3, l. 1940. pa 62.9 milijonov din.

g. **Tiskanje nove emisije 6% begluških obveznic** in razdelitev med interese je zahtevalo Društvo bivših posestnikov agrarnih in begluških zemljišč v Bosni in Hercegovini od ministrstva financ. To svojo zahtevo upravičuje društvo z nevdržnim položajem bivših posestnikov, ki so večinoma muslimani.

SVINJSKA KUGA IN OMRTVIČENOST RAZSAJATA PO MURSKEM POLJU

V ljubotemskem okraju se silno naglo širita dve nevarni svinjski bolezni in sicer: svinjska kuga in nova bolezen omrtvičenost. Obe bolezni takorekoč praznita naše svinjake in povzročata ogromno škodo, ki je tem občutnejša baš sedaj, ko so svinje kolikortoliko rejene za zakol in ko imajo dokaj čvrsto ceno. So slučajni na Murskem polju, da je poginilo za eno ali drugo boleznijo enemu samemu posestniku skupno do 20 svinj. Če se bosta bolezni tako naglo širili, bo treba strogih ukrepov in oblast bo prisiljena uvesti obvezno cepljenje svinj, kajti le na ta način se bo preprečilo nadaljnje razširjenje.

g. **Druga pošiljka italijanskega riža**, ki obsega 660 vagonov, je bila po raznih pogajanjih zasigurana. Cene pa so nekoliko višje, kot so bile pri prvi pošiljki. Vendar zatrjujejo na merodajnih mestih, da bodo ostale prodajne cene riža tudi v bodoče iste kot so sedaj.

g. **Enotne cene za predivo iz turškega bombaža** so po sporazumu naših predilnic določene na 53 din po 1 kg za področje cele države.

g. **Uvoz premoga in tehničnih maslač** je s posebno naredbo postavljen pod kontrolo.

g. **Uvoz volne in volnene preje** (naravne in umetne) je z novo naredbo postavljen pod kontrolo. Obenem je reguliran tudi način razdelitve teh surovin med zainteresirane tovarne.

g. **Cene električnega toka** so zvišale z novim letom: Elektrarna Fala za 25%, Kranjske deželne elektrarne za 15%, Majdičeva elektrarna v Kranju za 15%. Elektrarna Skofja Loka in okolica za 20%. O vzrokih, ki so napolnili elektrarne do tega zvišanja, smo že pisali.

g. **Zaključni računi monopolske uprave** za l. 1939-40 izkazujejo vrednost surovin za 1.139,7 milijonov din, vrednost blaga za 81,1 milijonov din, vrednost nepremičnin, strojev in opreme za 710,1 milijonov ter za razne fondne 77,7 milijonov din. Račun dobička in izgube je 1.697,9 milijonov.

g. **300.000 prijav zaradi škode na gozdovih** je bilo vloženih v preteklem letu v Bosni in Hercegovini.

g. **5 sejna v Ptuj**. Na goveji sejem 7. januarja je bilo prignanih 534 komadov, od teh je bilo prodanih 215 kom. Cene so se sukale od 6 do 8,50 din za kilogram. Na svinjskem sejmu 8. januarja je bilo od 130 komadov prodanih 42. Debele so bile od 12,50 do 14,50 din za kilogram in prsutariji od 11 do 13 din za kilogram.

Stanje kliringov 8. januarja 1941

Stanje kliringov se ni mnogo izpremenilo od 31. XII. l. l. Dolg Češko-moravskemu protektoratu se je povečal za 7,7 na 60,8 milijonov Kč, dolg Nemčiji pa je večji za 3,7 milijonov mark ter znaša skupno 61,2 milijonov mark. Dolg Italiji se je zmanjšal za 1,1 na 15 milijonov din. **Poslvi kliringški saldo z Nemčijo se bliža eni milijardi din**, kar je po-

sebnost v teh izrednih časih pomembno dejstvo. Je posledica intenzivnega uvoza iz Nemčije in zmanjšanja izvoza. — Uvažamo večinoma stroje in proizvodna sredstva. Plačevanja enega dela dolžne vsote se vrši vnaprej, ostala vsota pa najkasneje 90 dni po dobavi ali montiranju strojev.

W. E. BARTHELL:

ŽENA V DŽUNGLI

Eksotični roman iz INDIJE

Zaman je moledovala Mawasa: »Varuj se, mem-sahib, trudna si! Tvoja obleka je umazana, lasje razmršeni in lačna si!«

Sele ko je prišla noč, je izčrpana popustila.

Na Mawasino prigovarjanje se je odpočila v evropski gostilni v angleški četrti.

Krčmarica je nezaupno motrila ženi v umazanih, raztrganih romarskih oblekah. Toda že dolgo poznavajoč indijsko življenje, je spoznala iz Mawasine jasne, čeprav ne brezhibne angleščine, in smrtno žalostnega, nemega Beatinega obraza, koga ima pred seboj.

»Tvoja gospodarica je bolna?« vpraša Mawaso v bengalskem narečju. Mawasa se je veselila, ko je začela rodno govorico. Pazljivo je Angležinja poslušala in potem odvedla Beato, brez volje strmečo tja v en dan, v udobno sobo, ji pripravila kopel in dobro, na angleški način pripravljen večerjo.

Polagoma se je Beata zopet osveščala. Ko se je okrepčala in spila še čaj, je prišla k njej gostilničarka in sočutno povpraševala po njeni usodi.

»Agnes?« pravi zamišljena. »O da, spominjam se — bilo je v listih — približno pred letom dni. Vsem nam v koloniji je

bilo strašno žal. Toda potem so pozabili v dnevnem življenju — toliko imamo vendar premišljevat in početi, če hočemo živeti!« se je opravičevala s prijaznim smehljajem.

»...potem so pozabili...« de Beata trdno predse. »Jaz sem mati. Jaz ne pozabim nikoli... nikoli...«

»Ne, seveda ne — oprostite!« odvrne Angležinja v zadregi in se igra s predpasnikom. »Toda kakšno početje za damo, kakršna ste vi — vzdržati v tej neprijetni deželi vse te nevarnosti in napore, ki jih prinese komaj kak mož... Ah pa ste mislili tudi na to — nadaljuje čez hip, ko je Beata molčala, »da se je vaš otrok mogoče že vrnil, najden, medtem ko ga iščete?«

S prestrašenim glasom plane Beata kvišku.

»Najden? Agnes najdena?«

»Kakor pripovedujete, ste že skoro leto dni daleč od vse civilizacije. Kaj se vse lahko zgodi v tem času! Mogoče že davno iščejo namesto otroka mater, da bi ji sporočili!«

Prebledela stisne Beata roke in strmi v Angležinjo.

»Moj bog — Agnes najdena!«

»Nočem vam dajati kakega upanja!« se je živahno branila Angležinja. »Toda ju-

20

tri vendarle vprašajte pri oblasteh.

»Da, da!« je jecljala Beata. »To storim!«

»Zdaj pa spite — saj ste vendar čisto izčrpani. In če karkoli želite, mi samo sporočite. Lahko noč!«

S tem je krčmarica odšla, in Mawasa jo je prosila tako dolgo, dokler se Beata ni slekla in legla v snežnobelo, svežo posteljo. Misli je na to leto dni, odkar je brez stika s svetom — toda kmalu je povesil sen njene veke.

Naslednje jutro se je podala Beata na policijo.

Uradnik je na njeno vprašanje zmajal z glavo.

»Obžalujem, mylady, nobenega sporočila nimamo o kakem otroku.«

Brez glasu sede Beata onemoglo na stol; krčevito je dihala.

Njen zastrt pogled je drsel, išoč po moči, po rumenem pohištvu, izhogeni preprogi in uradniku v uniformi.

»Nobenega?« vpraša še enkrat brezupno.

»Nobenega. Toda tu —« je nadaljeval, »sem prejel okrožnico kalkutskih oblasti, mylady, ki se nanaša na vas. Mister James Wilgard iz Balasora —«

»Moj stric — stric mojega moža —« vpade Beata.

»Well, Mister Wilgard prosi oblast, da bi mu sporočila, kaj je z njegovo nečakinjo missis Beato Wilgard, in prosi, če oblast doseže to damo, da ji sporočimo željo, naj se nemudoma, po najhitrejši poti vrne v Balasor.«

Okoli Beatinih ust se je zagrebel ponosen, trpek izraz, ki ga je Mawasa, stojčica ob njej, poznala. Previdno se je prikradla rjava roka služabnice v roko svoje gospodarice.

»Hvala!« pravi Beata kratko. »Vas smem prositi, da bi nadaljevali z iskanjem mojega otroka? Vse stroške krijem jaz!«

»In smem vedeti, kaj naj sporočim misterju Wilgardu v Balasor?«

»Mem-sahib se vrne —« zašepeče Mawasin proseči glas predse.

Beata se je hip obotavljala.

»Sporočite mu, da ste me našli — nič drugega,« odgovori. »Vse drugo prepustite, prosim, meni.«

Ko je Beata stopila z Mawaso zopet pred vhod, je kratek, močan dež ohladil ceste. Iz majhnih angleških vrtov so dehtele rože. Pokošene trate so sveže dišale. Mawasa je plaho opazovala s strani svojo gospodarico. Spremenjena noša je spremenila tudi Beatino držo. Trudna, upognjena žena v temnem romarskem oblečilu se je preobrazila v vitko damo v sivem kostimu. Na plavih lasih preprost, usločen siv klobuk; tudi rokavice, čevlji in tenčica so bili enako plemenito zmerni. Beatine oči so gledale čisteje in odločneje v svet. Dotik s civilizacijo je prebudil v njej novih moči.

Ko sta brez cilja hodila po mestu, jo Mawasa zadrži za roko in pravi:

»Pot na postajo vodi tu vzdolž,« po-kaže.

Novice

Pomagajmo revnim jetičnim bolnikom

Se imamo dobra in plemenita srca! Zlasti med Slovenci, čeprav smo razmeroma siromašni in ne razpolagamo z dobrinami kakor drugi, ki imajo vsega na pretek. Toda velikodušni smo in mehkočuteča srca imamo.

Vsak dan čitamo o zbirkah za dobrodelne namene. Smrtni slučajji zaslužnih mož bode k novemu življenju in lajšajo bedo ubogim in zapuščenim. Društvo slepih, Društvo gluhih, Družba sv. Cirila in Metoda, Unija za zaščito dece, Rdeči križ in mnogo drugih koristnih humanitarnih ustanov z ljubljanskimi reveži vred je bilo deležnih izdatne pomoči v denarnih in drugačnih prispevkih. Obstoje in uspešno delovanje vseh teh organizacij s kakšnim prispevkom, čeprav se dobrobrčne javnosti. Kadar bi odrekla javnost, bi bilo več ali manj otežkočeno tudi delovanje teh ustanov.

Vendar pa moramo pri tej priliki podčrtati tudi ogromne potrebe protijetičnega skrbstva, ki je osredotočeno v delo-

vanju Protituberkulozne zveze v Ljubljani. Namen in cilji te organizacije so znani: pomagati siromašnim jetičnim bolnikom in njihovim družinam. Na žalost pa so le redki tisti, ki se spomnijo izven vsakoletnega protituberkuloznega tedna te važne človekoljubne organizacije s kakšni mprispevkom, čeprav se vrste v našem življenju dogodki, katerih

pomen bi moral naravnost podpirati pot k dobroti. Poroke, krsti, smrtni primeri itd. naj bi zlasti pri imovitejših slojih ne bili nikdar pozabljeni, preden se nismo dejansko oddolžili revnim jetičnim bolnikom. Spomnite se siromašnih bolnikov in darujte! — Protituberkulozna zveza v Ljubljani (Ček. rač. Pošt. hran. št. 15-531.)

Skrivnostna usoda parnika „Durmitor“

Že tri mesece je neznana usoda našega parnika „Durmitor“, o katerem so prejele naše oblasti nejasna poročila, da je potopljen. Ni znano, ali je posadka rešena ali ne. Prav tako tudi ni jasno, kje naj bi bil parnik potopljen in od koga. Skrivnost je še tem večja, ker je prispeval v Dalmacijo brzojavka od nekega strojnika, da je živ in zdrav. Te dni je prispela še brzojavka drugega strojnika s parnika „Durmitor“, ki je bila prav ta-

ko odposlana iz Italijanske Somalije kakor prva. Tudi ta strojnik je sporočil svoji ženi, da je živ in zdrav. Iz tega bi se dalo z gotovostjo sklepati, da vsa posadka ali vsaj del nje še živi in da je v Italijanski Somaliji, od koder se ne more rešiti ali pa vsaj poslati podrobnosti o usodi našega parnika. Naše pomorske oblasti so sedaj obnovile preiskavo, da bi točno ugotovile, kaj je z „Durmitorjem“ in njegovo posadko.

O Stradivarijevih goslih

Zadnje čase je vedno več srečnikov, ki imajo »Stradivarijeve« gosli. Časopisna poročila vedo povedati o najdbah teh dragocenih gosli na Hrvaškem, v Ljubljani in celo v Mariboru sta bili zadnje dni najdeni dve »Stradivarijevki«. Vsa ka taka violina ima baje listek z mnogobetajnim napisom »Antonius Stradivarius faciebat in Cremona anno...«. Žal, da so skoraj vsi razočarani, ko jim strokovnjak pove, da imajo namesto milijonske vrednosti le gosli, ki so vredne kvečjemu nekaj stotakov.

Odkod so lažne stradivarijevke? V Suedt in na Saksonskem je več tovarn glasbil, ki izdelujejo tudi gosli. Zaradi reklame nalepijo v te gosli listek z imenom in letnico znamenitega mojstra violin Antonija Stradivarija. Seveda so

te gosli le povprečen tovarniški izdelek, ki samo zaradi listka spominjajo na dragocene stradivarijevke.

Veliki mojster Stradivarius je izdelal 3000 gosli. Od teh se je ohranilo do danes samo okoli 1000, ki so raztresene po vsem svetu. Mnogo več je kopij originalnih stradivarijev, ki so v tonu tako odlične, da jih še strokovnjak težko loči.

Kako spoznamo prave Stradivarijeve gosli? Laik jih sploh ne spozna. Strokovnjak pa mora imeti posebno prakso in mora poznati več originalov pa še takrat ima težko delo. Slavna poznavalca stradivarijev brata Hill iz Londona sta po vsem svetu, v raznih muzejih, zbirkah in v privatni lasti našla 540 originalnih gosli, 12 viol in 5 violončelov.

V Vichy je odpotoval in izginil

Šef biljetarnice Aeroputa v Beogradu Gjorgije Gerasimov je lani 7. decembra odpotoval v Francijo, da bi v Vichyju obiskal svoje sorodnike. Tja pa ni prišel in manjka za njim vsaka sled. Potoval je preko Nemčije in Švice z našim

potnim listom ter z nemškim in francoškim vizumom. Gerasimov govori šest jezikov, in je prepotoval vso Evropo ter je njegovo izginotje zato še bolj skrivnostno.

Ljubljana

a Zalne komemoracije za umrlim lordom Baden-Powellom, ustanoviteljem skavtizma, so imele včeraj vse slovenske skavtske enote. V Ljubljani so se svečano poklonili njegovemu spominu Zmajev steg, steg pla-

Nakaznice za petrolej deli vsem interesentom občinski urad. Nakaznice ne bodo dobili oni, ki so jih prejeli v preteklem mesecu. Do 16. t. m. morajo prijaviti obrtniki in industrijski obrati dejansko potrebo petroleja za neovirano delo.

Kino Matica, Ljubljana

Telefon 22-41 — Predstave ob 16., 19. in 21. uri — Najnovejši triumf slavne

Paula Wessely v filmu nepopisno ganljive vsebine. Pretresljiva drama preprostega kmetijskega dekleta, ki jo zapeljivec pusti... toda ona v ljubezni vztraja in po dolgih letih trpljenja in žrtve dobi ljubljene moža in svojemu otroku dobrega očeta. — Filmsko delo, ki je po največjih evropskih kinematografih bilo tedne in tedne na sporedu...

Njeno življenje

nink kratkeje Alenčice in Zlatorogov steg v svojih domovih ob navzočnosti vseh starešin in številnega članstva. Uprava Dravske skavtske župe je odredila tromesečno žalovanje za velikim voditeljem, za katerim žaluje danes petmilijonska armada skavtov v vseh delih sveta.

a Popis obveznikov pomožne vojske II. in III. poziva je mestni zaščitni urad izvedel. O tem popisu je bilo prebivalstvo obveščeno v ljubljanskih dnevnikih, a kolikor so bili znani naslovi, so bili vsi prizadeti pozvani še s posebnimi vabilii, da se zglase v zaščitnem uradu. Rok za prijavo, ki je bil določen do 20. nov. l. l., je že zdavnaj minul, zato je zaščitni urad tudi že pričel z dodelitvijo popisanih obveznikov pristojnim delovnim enotam. Naknadne prijave bo zaščitni urad sprejemal le v primeru utemeljenega opravičila. Opozarjajo se vsi prizadeti, t. j. zaenkrat vsi moški, ki niso vojaški obvezniki in ki bivajo vsaj že tri mesece v Ljubljani izvezti so nad 70 let stari umski delavci ter nad 65 let stari drugi delavci, da so dolžni prijaviti se, sicer bi bili kaznovani z zaporno kaznijo do 2 let in z denarno kaznijo do 5.000 din.

Trbovel'ski droblji

Blekle, fljakerske in polfljakerske vozave prijavitelje na občini najkasneje do 31. t. m.

Pravilnik za poslovanje občinskega prekrškovnega urada je razglašen in je stopil v veljavo.

n Nemei kupujejo naš tobak. V Dubrovniku so prispeli odposlanci nemške vlade, ki so pregledali vzorce tobaka in jih odnesli s seboj.

Pustolovščine nekdanjega šibeniškega milijonarja

Njegova babica je bila zamorka — Nekdanji plemič in milijonar je sedaj šofer v Splitu

V Splitu živi Ante Brone kot telefonist postaje avtoizvoščkov in pomožni šofer. Niti sanjalo se mu ni, da bo moral biti na uslugo z avtomobilom drugim, ko je vendar pred leti najel za svoje orgije cele kolone avtotaksijev in se vozaril z lepimi ženami ter prijatelji v Italiji in na francoski rivieri.

Njegov dedek je bil šibeniški bogataš Vittorio Bioni. Bil je ferrarski plemič. Pustolovska prav mu ni dala miru. Zapustil je Šibenik in odpotoval v Afriko. V Kahiri je odprl lekarno in posel mu je cvetel. Toda še se ni umiril. Vodstvo lekarnarje prepustil drugemu, sam pa je odšel dalje v Afriko. Na potovanju je spoznal mlado zamorsko lepoticu in se v njo zaljubil na prvi pogled. Tudi zamorka mu je vračala ljubezen in — kmalu sta bila poročena. Mladi Vittorio se je s črno ženo vrnil v domovino. V Šibeniku

ku je bila zamorka prava senzacija. Njegov zakon je bil zelo srečen in bogastvo se je naglo množilo. Ko se je njegova hči omožila z bogatim šibeničanom Iv. Bronejem, se je Bionijevo posestvo še povečalo. Iz tega zakona izhaja tudi naš junak Ante Brone, ki živi sedaj v Splitu. Pozna se mu, da je bila njegova babica zamorka, kajti debele ustnice in zelo temna polt izdajata afriško poreklo.

Ante Brone je postal dedič ogromnega premoženja obeh družin. Njegovo posestvo je obdelovalo nad 1000 delavcev, sam pa se je vdajal brezdelju in lahkoživemu življenju. Mladi bogataš je na debelo zapravljval denar. Večinoma je živel med lahkomisljimi prijatelji in lepimi lahkoživimi ženskami. Često je potoval v Milan, kjer je najel cel hotel za svoje spremstvo, v katerem je bilo poleg prijateljev tudi do 30 žensk. Razum-

Nova radijska postaja v Skoplju

Se ta mesec bo pričela delovati nova radijska oddajna postaja v Skoplju, ki bo imela 20 kilovatov jakosti. Oddajala bo imela 20 kilovatov jakosti. Oddajala pa program beograjske radijske postaje. V kratkem bodo pričeli graditi relejno postajo v Sarajevu, ki bo prenašala celoten beograjski program.

c Nezaposlenost še vedno narašča. Pri borzi dela je bilo 10. t. m. v evidenci 1130 nezaposlenih, med temi 896 moških in 234 žensk. 31. decembra jih je bilo v evidenci 828, moških 606, žensk 222. Delo je na razpolago: 1 oskrbniku, 1 hlapiču, 1 kmečkem deklam, 2 natakarcam, 5 kuharicam, 2 služkinjama in 1 postrežnici.

c Dražba gnoja bo v mestni klavnici jutri ob 9.

c Pod sani je padel. 19 letni dninar Jože Vodovnik iz Levca pri Celju se je peljal s sanmi iz Liboj proti Petrovcem. Med vožnjo je padel pod sani, ki so mu zmečkale nogo.

c Kateri časopisi so izhajali v minulem letu? V celjskih tiskarnah so se v minulem letu tiskali sledeči časopisi: „Nova Doba“, tednik, „Hmeljar“, 14 dnevnik, „Absolvent drž. trg. šol“, 14 dnevnik, „Mladec“, 14 dnevnik, „Vestnik Sokolske župe Celje“, mesečnik, „Gostilničarski Vestnik“, mesečnik, „Mladika“, mesečnik, „Zagorski Zvonovi“, mesečnik, „Naša župnija“, mesečnik, „Cerkev in dom“, mesečnik, „Književni glasnik“, 1krat letno. Skupaj je torej izhajalo v Celju 11 časopisov.

c Opereta „Habakuk“ na celjskem odru. Mariborsko Narodno gledališče bo gostovalo v začetku februarja v celjskem gledališču z novo opereto „Habakuk“, ki jo je napisal Celjan dr. Rudolf Dobovišek, uglašil pa Radovan Gobec, šolski upravitelj v Jurkloštru. Ta opereta je doživela v Mariboru velik uspeh in bo gotovo tudi v Celju zbudila prav posebno zanimanje. Predstava bo izven abonmaja.

c Uprava pravoslavne parohije v Celju objavlja, da je volilni seznam javno na vpogled v parohijski pisarni v Vrvarski ulici 1 do včetega 26. t. m.

c Smrt uglednega posestnika. V petek ponoči je po dolgi in mučni boleznii umrl ugledni posestnik, gostilničar ter dolgoletni in zadnji župan občine St. Lambert pri Zagorju g. Vrtačnik Janez, star 63 let.

c Iz Hrasnika so premeščeni postaje-načelnik Martin Majhen za načelnika v Slovenjgradu, prometnik Ilija Petković v Sevnico in poštna uradnica Matilda Kočarjeva v Črno.

c V Slovenjgradu je umrl upravni oficij v pokoji posestnik in lesni trgovec Franc Tretjak. Pogreb je pokazal njegovo priljubljenost.

c V rudniku Vranja je plaz zasul 35 letnega kopača Vinka Jelena, ki ima stisnjen prsni koš in zlomljenih več reber. Prepeljali so ga v slovenjgraško bolnišnico.

c V Ribnici na Pohorju so imeli občinsko sejo, ki je burno potekla. Župan, ki je zahteval povišanje plače, je dobil nezaupnico. Vprašanje je sedaj, kako bo ta stvar rešena. Mogoče bosta na njegovo mesto imenovana ali g. Derževnik ali pa g. Kralj. Novih volitev pa gotovo ne bo.

c Konj je brenil v Orlici pri Vuhredu posestnika Antona Miklavca, po domače Zarečnika, ter mu raztrgal črevesje. Nesrečni Miklavc je v slovenjgraški bolnišnici izdihnil.

c 210 kg črna je nekdo ukradel v kamniški tovarni železnih izdelkov „Titan“ in napravil okoli 12.000 din škodo.

c Divje gosi so se pojavile v velikih jatah tudi na Dravskem polju, kjer jih lovci pridno zalezujejo.

c Umetniški kip — iz snega je izdelal v daruvarskem parku Viktor Kluge. Kip predstavlja Venero in je res dovršena umetnina, v kolikor se ta lahko izdela iz snega.

Zan. m. vosti

Žrtve za boginjo Ljubezni

Umetniki vseh vrst in časov so napisali na tisoče verzov in naslikali na tisoče podob, v katerih so poskušali manifestirati eno izmed najlepših človeških manifestacij — ljubezen. V tej svoji vnemi so se ponavadi oddaljili od prave človeške ljubezni ter so jo preradi zavili v gloriole božanstva.

Božanski značaj ljubezni zasledimo že v prvih dobah človeštva. Pri vseh, tudi pri najbolj primitivnih ljudstvih, naletimo na ženska božanstva, ki so bila zaščitnica ljubezni.

Prva boginja pri Egipčanih je bila Isis, boginja ljubezni, vešča mati ter obanem boginja plodnosti. Egipčani so bili veseli in vročerni ljudje, ki se niso bali uživati vseh zemeljskih sladkosti, pri tem jih ni njih vera v posmrtno življenje prav nič ovirala. Boginji Isis so prinašali na žrtvenik dišeče cvetje in najlepše sadeže iz Ponila. Ceremonije, ki jih je opravljalo ob takih prilikah egipčansko prebivalstvo, so bile sijajne in svečane ter si jih lahko za silo predstavljamo samo po nekaterih reliefih, ki so jih izkopal iz ruševin božjih hramov, v katerih je prebivalstvo opravljalo te svečanosti. Egipčani so svojo boginjo ljubezni ljubili docela naravno in prisrčno.

Drugače pa je bilo v Babilonu. V prestolnici Babilonije je imela svetišče boginja Astarte ali Ištar.

Babilonski bogovi so bili mračni in strogi gospodarji, ki so bili vernikom naklonjeni samo takrat, ako so jim darovali bogate žrtve. In Astarta je zahtevala od žensk eno izmed največjih žrtev, ki so ji jo morale darovati — svoje deklišstvo.

Podobno je še danes pri Indijcih. Tudi tam so hrami ljubezni, v katerih doprinašajo Indijke boginji ljubezni isto žrtv, kakor so jo doprinašale stare Babilonke. Pri Hindih pa se imenuje boginja ljubezni Kali ali Durga.

Hindi so drugače mehke duše, njihove boginje ljubezni pa so naravnost lačne krvi.

V prejšnjih časih in ponekod še danes darujejo Hindi boginji Kali človeške žrtve. Boginja Kali je ponavadi upodobljena s človeškimi lobanjami in udi človeškega telesa. Znan je sekta Tugsa, ki mori ljudi ter jih daruje boginji Kali.

Vsekakor je dosti simpatičnejša azijska

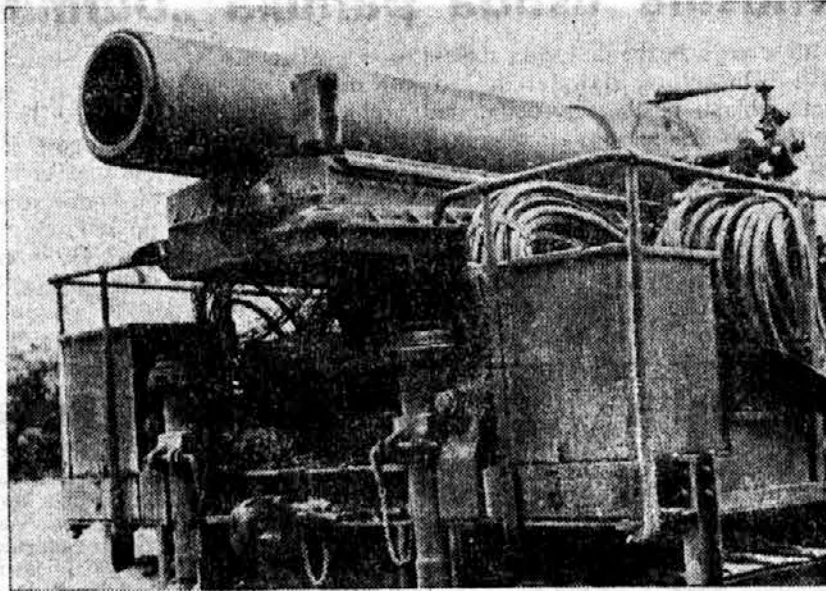
boginja Kvanon, ki jo časte na Kitajskem in na Japonskem. Kvanon ni samo boginja ljubezni, ampak tudi boginja plodovitosti in milošine. Najbolj jo čislajo ženske, ki jo prosijo za plodovitost ter za ljubezen svojih mož; zato ji darujejo cvetje in sadeže.

Na najlepši in najbolj pesniški način pa so simbolizirali ljubezen stari Grki v svoji boginji ljubezni. Ta genialno nadarjen narod je ustvaril

iz morske pene porojeno boginjo lepoto in ljubezni — Afrodito,

kakršno si le moremo idealno zamisliti. V nasprotju z vsemi starimi ljudstvi je pri Grkih to, da so imeli njih bogov, kakor vsi ostali smrtniki vse človeške napake in čednosti; njihovim bogovom ni bila neznana ljubosumnost, niti jeza, niti sovraštvo...

Nešteje ljubavne afere, v katere sta zapletena boginja Afrodit in njen sinko ter

Takele orlake so imeli Francozi pripravljene

„Aprovizacijska smo'a“ francoske pevke Luc'enne Boyer

Kdor hoče priti v Parizu do vsakdanjih življenjskih potrebščin, mora biti do skrajnosti potrpežljiv. Po cele ure in ure je treba čakati v kolonah pred trgovinami, da prideš na vrsto. Seveda so ljudje radi tega silno slabe volje. In slabe volje je bila tudi slavna francoska pevka prelepih popevčic in šlagerjev šarmantna Lucienne Boyer. Kdo je ne pozna vsaj po glasu? Dokler je še bila francoska radiofonija normalna, je vsak dan pela v radiu in s svojim prikupnim in lepim glasom navduševala radijske poslušalce po vsej zemeljski obli. Tudi njej je zadnji čas trda predla radi neznosne aprovizacijske počastnosti v Parizu. Silno nejevolna je nekega dne potožila svojemu frizerju Firminu Doradu veliko gorje, ki jo tare radi te presnete aprovizacije.

— Neznosno je to čakanje, predno dobiš za noževno konico surovega masla in znabiti celo piščančka, če imaš srečo, — mu je dejala.

— Lahko vam pomagam, če želite, — ji je z nasmehom dejal brivec Dorad.

In tako je Lucienne izpremenila naslov svoje znane povčice »Govorite mi o ljubezni« v naslov »Govorite mi o špeceh« ter tako prikojeno polglasno zapela v frizerskem salonu.

Ko so za stvar izvedeli še drugi pari-

ški umetniki, je moral seveda brivec Dorad precej razširiti svoje tajne in prepovedane aprovizacijske posle. Toda ta nesrečna policija, ki vsepovsod vtakne svoj nos, se je končno tudi vmešala v brivčeve posle. Brivčeva pogosta potovanja v Mont-de-Marsan so ji postala sumljiva, zlasti zavoji, s katerimi se je od onod vračal. Tedne in tedne so mu bili agenti za petami dokler ga slednjič niso ustavili ter mu veleli, naj jim razveže pakete in pokaže njih vsebino. V paketih, na katerih so bile označbe »Poudre de riz« »Creme de...« itd., se je očesu postavil kaj vesel pogled: natrpani so bili samih zemskih želodčnih dobrot. — Brivca so aretirali. Pri zaslišanju je prišla vsa zadeva na dan. Brivca so aretirali. Izkazalo se je, da je v aprovizacijsko afero zapletenih lepo število pariških umetnikov na čelu jim ljubka Lucienne Boyer. Vsi so bili poklicani pred sodišče, ki vrši preiskavo ter pripravlja razsodbo.

Spoštovati je treba vsakega človeka, na četudi bi bil še tako smešen in ubog, kajti zavedati se je treba, da živi v njem prav taka duša, kakršna je v tebi.

(Schopenhauer)

Radio

Torek, 14. januarja

Ljubljana: 7. poročila in veseli zvoki; 12. iz operet; 12.30 poročila; 13.02 pevski koncert; 14. poročila; 14.15 šolska ura; 17.30 radijski orkester; 18.40 predavanje; 19. poročila; 19.40 plošče; 20. stilni koncert; 21.30 za oddih; 22. poročila. — Beograd: 11.30 zabavna gl.; 12. koncert vojaške goble; 14.20 poje Saljapin; 17.25 koncert; 19.40 havajska gl.; 22. sodobna gl.; 22.50 plesna glasba. — Zagreb: 13. pisan koncert; 20. lahka gl.; 20.30 koncert Maje Trazzi; 21. tamburaški koncert. — Praga: 14. lahka gl.; 15. plesna gl.; 15.45 iz čeških in italijanskih oper; 18.15 zvočna igra. — Sofija: 19.50 lahka gl.; 20. koncert; 22. plesna gl. — Angleške postaje: 15. orkestralni koncert; 18.30 koncert; 23. večerni spored; 23.15 plesna gl. — Beromünster: 18.30 koncert švicarske gl.; 19.13 baletna gl.; 20. simfonični koncert. — Francoske postaje: 15. komorna gl.; 17. koncert zabavne gl. — Italijanske postaje: 16.15 zabavni spored; 19.45 Verdijeva »Traviata«. — Nemeške postaje: 15. pisan koncert; 19.15 koncert lahke in zabavne gl.; 23.15 zabavna gl.

Manko Golar

Oče župan in nove hlače

So se spomnili oča župan v Butalah, da jim je treba novih hlač, kajti raztrganih? O, čemu naj pa nosijo tako zadevo z luknjami in podobnimi prikaznimi! Ne, tisočkrat ne!

Takoj so naročili mojstro Uršo, ki je opravljala tudi moške posle, v hišo, kajti v Butalah niso imeli nobenega krojača — imeli so ga, pa je že zdavnaj umrl in ni zapustil za seboj nobenega moškega potomca — kar se za Butale vsekakor ne spodobi.

V sosedno vas pa tudi niso hoteli iti oča Štefuc, da si ne bi tam mislili, da takih poslov ne zmorejo doma. Torej, mojstra Urša je prišla in kmalu je bilo vse opravljeno. Urša je bistra babura, kar naenkrat so bile zapisane vse mere, tu in tam raje malo več kot premalo, kajti oča župan so dejali, da pri njih ni treba skopariti niti za pol vrta blaga. Prav tako so dejali in še ob mizo so udarili, da bi bolj držalo.

H koncu je mojstra izpila še kozarček prežganega, da bi bile hlače prej gotove in pa — vsak si rad priveže s to ali ono rečjo dušo k telesu po težkem poslu.

Teden se je ravno nagibal h koncu, ko so bile nove hlače že v hiši. Oča župan so jih premerili od nog do glave — ne, tako se ne more reči, ker hlače nimajo niti enega niti drugega — pač pa so pregledali, če jih ni uplila Urša za kak gumb in če so vsi na pravem mestu, kajti s takimi sicer majhnimi zadetci ni lahko včasih velik križ, posebno, če jih hipoma zmanjka in — no, kar sami

pomislite, kako more postati človeku neprijetno, če mu zdrknejo kar tako od sebe, to se pravi, če jih zmanjka tam, kjer bi morali biti, ne, to ne gre, posebno pri butalskem županu ne. Pa so bili vsi gumbi na pravem mestu, o, Urša se razume na take posle, lahko se celo reče, da vsaj tako, kot kak mestni škric. Zopet je morala piti mojstra prežgano tekočino in grdo bi bilo, če bi rekli, da ji ni teknilo, kar se da.

Tudi račun je bil poravnán; oča župan niso škrtec ali kaj podobnega; rekli so celo, da so poravnani računi boljše kot ne vem kaj! Prav so imeli, in to si naj zapišejo za ušesa vsi oni, ki mislijo, da ni tako!

Lahko rečem, da so oča Štefuc komaj pričakovali nedelje; kdo je tudi ne bi, saj nove hlače so vendar nekaj, kar ni kar tako! Že kar v duhu so si risali začudene vaščane, ko se bodo prikazali v novem oblačilu, in če dobro premislimo, moramo priznati, da je bilo oču županu že zdaj neprijetno, kajti vsakemu odgovarjati, kje so kupili blago, kje gumb, kdo jih je sešil in še in še. Poleg tega pa lahko mine človeka dobra volja in bati se je, da lahko zarohni, kar pač ni bil lep vzgled, posebno še za župana ne.

Pa je prišla nedelja, vsa nasmejana in mlada kot nevesta. Ko so opravili oča župan s kociinami, so se takoj vrgli v nove hlače. Pa jo! Predolge so bile, skoraj za cel lakot, so silile pod podplate, Urša res ni skovarjala mero. Takih pa ne kaže oblačiti, kajti do se-

daj še ni bilo pod soncem župana, za katerim bi se vlekle hlače in čemu bi se moralo zgoditi to prav v Butalah. Tudi podvihati se ni dala ta preklicana zadeva; vaščani so hudobni in prav nič ne bi bilo čudno, če bi porekli, da so jih kupili od kakšnega pritepenega tata, ki jih je sunil Bog ve kje in jih sedaj obesil oču Štefucu.

Takoj je morala mati županja k njemu, čes, da naj jih odreže, za toliko intoliko in jih potem obrobi, kot se pač spodobi, kajti, kar je preveč, je preveč in rekli so še — oča župan so tudi malce navihani — da je le malo vinca preveč, ravno prav; čemu jim je prišlo ravno sedaj to na misel, res ne vem, vsekakor je pa mogoče, da so mislili že na popoldan, ko bodo zopet modrovali pri krčmarju Boltežariu in se malce preveč zagledali v kozarec. Pa pustimo sedaj to, saj predolgih hlač ne moremo pustiti kar tako v nemar.

»Križ božji, so se začudili mati županja, raje malo več kot premalo, »mar ne več, da je danes nedelja in da je to dan počitka in da je vsako delo v nedeljo hud greh, saj so gospod župnik povedali to pri pridigi že toliko in tolikokrat.« Naj kar napne ušesa pri pridigi, so menili še naprej, če ne bodo povedali gospod duhovni zopet kaj takšnega. Pa, da naj si obleče zopet stare hlače. Če so bile prejšnje nedelje še dobre, čemu ne bi bile še danes, so rekli oni, pri tem pa niso niti malo pomislili, čemu so vendar v hiši nove hlače.

Kratkomočno: mati županja so obrnili svojemu dičnemu možu hrbet, in on si ni upal ziniti niti besedice, kajti predobro je vedel, kaj vse bi se lahko zgodilo, če bi ugovarjal materi županji.

bog ljubezni Eros, so docela podobne temperamentnim in strastnim Grkom. Svojo boginjo ljubezni so častili s cvetjem in godbo, s pesmijo in ples. Kópica kipov iz helenske dobe pa je jasna pričča, na kako fantasične načine je upodabljal grški umetnik svojo boginjo ljubezni.

Ko so kasneje Rimljani zavzeli Grčijo, so prevzeli tudi grške bogove. Afrodit so Rimljani krstili za Venero, Erosa pa za Amorja. Krščanstvo je kasneje kaipada z ostalimi poganskimi bogovi vred pometlo tudi z obema lepota ama: Afrodito in Venero. Sebe renesansa je znova oživila obe klasični mojstrovini, in težko bi našli renesančnega slikarja ali kiparja, katerega čopič ni slikal in katerega diletu ni klesalo Afrodit ali Venero. Za takratnega umetnika sta bili Afrodit in Venera najidealnejša modela.

Na stolne boginj in bogov ljubezni je že odšlo v pozabo, ljubezen je pa vkljub temu ostala ter še vedno kraljuje...

D.agnoza po rad u

V Buenos Airesu je neki Španec obodel za neznano srčno boleznijo. Ker odnotni zdravniki niso mogli ugotoviti bolezni, je predlagal neki zdravnik, naj bolnikovo srce pregleda neki znameniti madridski zdravnik, in sicer potom radjskega prenosa. Na bolnikovo srce so položili megafon in tako s pomočjo radijske oddaje prenašali v Madrid utripe bolnikovega srca. V Madridu je zdravnik pri radijskem sprejemniku poslušal utripe ter takoj nato postavil pravilno diagnozo in rešil bolnika, za katerega so zdravniki v Buenos Airesu izgubili sleherni upanje.

Smrtalbanskegapesnika

V Tirani je te dni umrl Gjerg Fishta, največji albanski pesnik. Albanska literatura je zelo skromna, v njej pa zavzema pesnik Fishta najvidnejše mesto. Napisal je veliko številno pesmi, večinoma epskih, dasi so pomembna tudi njegova lirčna dela. Njegova poezija je vsa prežeta ljudskega duha in narodnih motivov.

Nepri'etenkruh z maslom

V južni Westfaliji na kaj čuden način zavračajo vsiljive in nevšečne ženine. Mati zaželenega dekleta ne reče ženinu ne da ne, niti mu oče ne pokaže vrat, če bi jim fant ne bil pogodu. Mati mu enostavno odreže kos kruha in ga namaze s surovim maslom ter mu ga izroči. Za enega fanta, ki dobi z maslom namazan kruh, je najbolje, če mirno kruh pojie, nato pa se lepo poslovi, kajti z maslom namazanim kruhom so mu dali brez besed razumeti, naj se nikar ne trudi okoli dekleta.

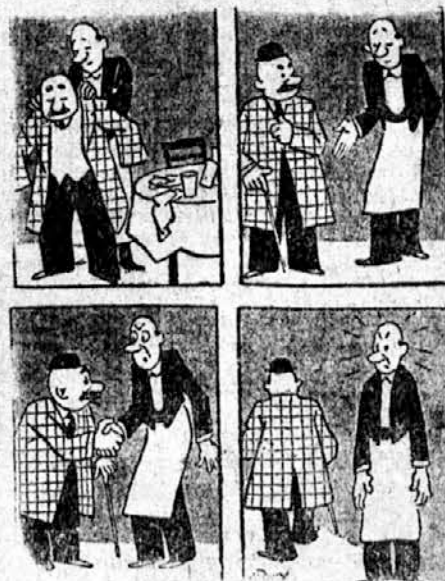
PRVI IN ZADNJI ZOB

V avtobusu sedi star sitnež. Ko odpre usta, vidite, da ima le še nekaj zob. Na drugi strani sedi mati z malim otrokom, ki od časa do časa zakašlja.

Stari sitnež se razburja: — Takegale otroka bi sploh ne smeli jemati s seboj, saj lahko okuži še druge ljudi!

— To bi vam prišlo prav, kajne? — pravi mati. — Moj mali namreč dobiva prve zobe!

Iz breze pridobivajo celulozo in umetno svilo na Švedskem. Švedski koncert »Billerude« je uspel v tem. Metoda pridobivanja te celuloze je precej drugačna od one iz iglavcev. Kuhanje in beljenje ima drug postopek. Pravijo, da je ta umetna svila prav dobra.

V restavraci!

Maribor

Sokolska proslava rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije

Mariborsko sokolstvo je priredilo v soboto v Sokolskem domu svoj tradicionalni ples, peti po številu, v počastitev rojstnega dneva Nj. Vel. kraljice Marije. Ples je bil izredno dobro obiskan ter je v vsakem pogledu uspel. Tudi letošnja prireditev je obiskalo lepo število občinstva, med njimi tudi zastopniki vojske, raznih oblasti, uradov in društev. Mariborska nacionalna javnost je ob tej priliki ponovno dokazala, da zna ceniti

stremjenja in delovanje naših Sokolov, istočasno pa je dokumentirala s tem svojo narodno in državljansko zavednost ter vdanost kraljevemu domu. Po starem običaju je bila tudi letošnja prireditev otvorena s kraljevskim kolom, pa tudi pozneje so bili ponovno na sporedu narodni plesi, tako da je tudi letošnji sokolski ples dobil značaj narodne prireditve, katere slikovitost so še v visoki meri povzdignile številne narodne noše.

V krog naših kol se je lepo vključila tudi češka »beseda«, ki so jo zaplesali tukajšnji Čehi ter želi z njo mnogo odobravanja in priznanja.

Meddruštveni odbor mariborskih sokolskih društev smatra ob tej priliki za svojo dolžnost, da se javno zahvali vsem onim svojim prijateljem, ki so z udeležbo, sodelovanjem, s prispevki ali na kateri koli drugi način pomagali k tako sijajnemu uspehu letošnje prireditve.

Mariborski avtoprevozniki

o svojih potrebah

Včeraj so zborovali v prostorih »Pristionu« mariborski prevozniki obrtniki, ki so razpravljali o svojih potrebah, ki jim jih narekuje današnji čas. Prav dobro obiskano zborovanje je vodil preds. Združenja prevoznikov obrti v Mariboru g. Sluga, ki je uvodoma poročal o težavah, katere so nastale zaradi pomanjkanja avtomobilskih potrebščin, ki je prevoznike občutno zadelo. Razen mariborskih avtoprevoznikov so se zborovanja udeležili tudi zastopniki iz Ptuj, Celja, Murske Sobote in Dravograda.

Sprejeta je bila posebna spomenica, v kateri prevozniki obrtniki v Mariboru

zahtevajo, da se taksa za osebne in tovrstne avtomobile ne pobira več za celo leto vnaprej, ker niso podane garancije, da se bo lahko motorni promet vršil celo leto. Zato se zavzemajo za plačanje takse v štirih četrtletnih obrokih. Resolucija našteva tudi vse ostale težave avtoprevoznikov ter zahteva od oblasti, da ugotovi njihovim upravičenim zahtevam. Uprava je dobila tudi nalogo, da stori vse potrebne korake, da bodo avtoprevozniki zopet dobili potrebne gumne, ki jih je sedaj zmanjkalo. Sprejeto resolucijo bodo poslali na merodajna mesta.

Proračun okrajnega cestnega odbora

Mariborski okrajni cestni odbor je izdal razglas o minimalnem in maksimalnem proračunu izdatkov in dohodkov za proračunsko dobo od 1. aprila do 31. decembra 1941. Predlog minimalnih izdatkov predvideva za to dobo 4.694.326 din, predlagane maksimalne potrebščine pa znašajo 5.915.342 din izdatkov.

V predlogu minimalnih izdatkov so sledeče postavke: upravni in osebni izdatki 58.916 din, stvarni izdatki 1.311.464 din, za vzdrževanje dovoznih cest 25.170 din, za potrebščine cestnega okraja 2.538.776, izredni izdatki 776.000 din. V predlogu maksimalnih izdatkov je postavka za stvarne izdatke povečana na 2.532.480 din.

Sokolice se pripravljajo na tekmovanja

V Mariboru je bil od 2. do 6. januarja tečaj za vrhunsko telovadbo članic, ki ga je priredilo žensko načelnštvo Saveza Sokola kraljev, Jugoslavije. Namenjen je bil pripraviti tekmovalec na tekme za prehodni prapor kraljice Marije v letu 1941, ki je namenjen najboljši vrsti Sokolic v višjem oddelku. Tečaj je vodila savezna načelnica, sestra Elza Skalarjeva, pri va- jah sta pomagala naša znana vrhunska telovadca brata Primožič in Lapajne. Tečajnic je bilo 24 iz sokolskih žup Celje, Karlovac, Kranj, Ljubljana, Maribor in Split, dočim se je za vzhodne in južne župe vršil tečaj drugje. Tečajnice so bile nastanjene v sokolskem internatu v Sokolskem domu. Tečaj je v vsakem oziru dobro potekel.

m Včeraj dne 12. januarja t. l. sta se poročili hčerki znanega mariborskega narodnega delavca in dobrovoljca iz solunske fronte, trgovca in rezervnega podpolkovnika gospoda Jakoba Perhava. V pravoslavni kapeli Sv. Cirila in Metoda v Mariboru sta poročila paroh mariborske parohije g. Ivošević Simeon in prota g. Petrovič Aleksa Divno s kapetanom II. klase Petrovičem Bogoljubom in Zlatko z artilerijskim poručnikom Vasilijem Vučkovičem. Prvi mladi par je imel za priči ravnatelja Mariborske tiskarne g. Stanka Detelo in poručnika g. Pajčiča Jakoba, drugi pa mariborskega odvetnika g. Kapusa Vladivoj in veterinarskega poručnika g. Brnčiča Mladina paroma želimo mnogo sreče!

m Poroka. Te dni se je poročil znani mariborski sportni in javni delavec Danilo Vahar, trgovski sodnik in solastnik tv. Miho Vahar, Maribor, z hčerko ugledne mariborske družine majorja Zenkoviča, gđe. Jelice Zenkovič, diplomirano učiteljico. Kot priči sta fungirala za ženina ravn. Anton Korošič iz Ruš, za nevesto pa gospod ravn. Narodne banke Dragutin Zak. Poročil ju je knezoškof dr. Ivan Tomažič v škofijiški kapelici.

m Na cesti je padel ter si zlomil nogo 16 letni sin preužitkarice Vincene Heler iz Zg. Dolgoš.

NEKAJ ŠTEVILK Z OKROŽNEGA SODIŠČA

Statistika mariborskega okrožnega sodišča nam kaže sledeče zanimive številke: Lani so bili vloženi trije konkurzi, šest iz prejšnjih let pa je bilo odpravljenih. Prisilnih obravnjav je bilo vloženi 6 (predlanskim 5) ter so bile vse rešene. Nadalje je izdalo mariborsko sodišče 416 uradnih potrdil za sprejem v državno ali vojaško službo. Proti odločbam odborov za podpiranje družin vojaških vpoklicancev je bilo vloženi 597 pritožb. Preklicnih postopani zaradi zapravljivosti, umobolnosti itd. je bilo lani 86 (64), civilnih pravn. pa 509 (577), v največji med njimi Loebl-Rosner je šlo za vrednost 12,5 milijona dinarjev. Trgovskih pravn. je bilo 12, meničnih tožb 23. Prizivnih razprav proti sodbam okrajnih sodišč je bilo 842, od česar odpade na Maribor 508 prizivov, na zunanja sodišča pa 344.

m Maistrovim borcem! V sredo ob 20. bo v prostorih gostilne »Zohar«, Pobrežje, Tržaška cesta 3, tovariški sestanek. Ker je smoter tega sestanka namenjen več ali manj le v razmotrivanju naših internih vprašanj in ker je to v splošnem interesu naših članov, vabimo vse tovaršije in priporočamo čim večjo udeležbo.

m Prostovoljna gasilska četa v Dogošah pri Mariboru je imela nedavno svoj 13. redni letni občni zbor. Agilni gasilci so se držali pregovora »Zrno do zrna po- gača, kamen do kamna palača«, in res imajo v letošnjem proračunu nakup nove motorne brizgalne ter razširjenje gasilskega doma.

m Z vrelo vodo se je potila po nesreči 1 in pol leta stara delavčeva hčerka Ljudmila Postrakova iz Spodnjega Dupleka.

m Denarnice je izmaknil na poti iz Guslove trgovine na Pobrežje neznan zlikovec tkalki Antoniji Pinčinovi. V denarnici je bilo 150 din gotovine ter razni plačilni listki.

m 1500 din vredno ogrlico je izgubila na poti od kavarne »Central« v Gosposki ulici pa do stanovanja na Aleksandrovi št. 40, Mariborčanka Berta Iržič, ki obljublja nagrado poštemu najditelju.

m 500 dinarski ponarejen bankovec so odkrili v Počehovi. Ker trenutno ni mogoče ugotoviti, kdo ponarejene bankovce razpečava, naj bo občinstvo pri prejetju denarja previdno, ker utegne s tem tudi mnogo koristiti nadaljnji preiskavi.

Elektrika bi nam lahko nadomestila drva in premog

Pri zadnji občinski seji je bilo sklenjeno, da se cena električnega toka za gospodinjstvo v Mariboru zniža od dotedanje cene, ki znaša din 1.— za kWh, na 90 par in to radi tega, ker oddaja tudi ljubljanska mestna elektrarna gospodinj- ski tok 90 par za kWh.

Pri tem ne smemo pozabiti, da preje- ma ljubljanska mestna elektrarna tok v glavnem iz kalorične centrala v Velenju. V Mariboru pa imamo centrale v Velenju, žni največjo vodno centralo v državo in smo doslej plačevali za tok višjo ceno kakor marsikje drugod.

Odjemalci toka v Mariboru se na ta način ne morejo posluževati električnega toka za gospodinjstvo, ker je njegova cena previsoka, ne morejo se torej posluževati tehničnega napredka, ki nam ga nudi naše stoletje tehničnega razvoja in splošne elektrifikacije. Koliko več olajšav imajo gospodinjstva v drugih tehnično naprednih državah, kjer se jim ni treba ukvarjati še s premogom, drvmi in pepelom, temveč opravijo enostavno svoje kuharsko delo na čistem higieni- nem električnem štedilniku z veliko manjšim trudom in hitreje.

Mestno električno podjetje bi imelo gotovo več dohodkov, ako bi v času, ko se tok za razsvetljavo ne rabi, to je po- dnevi, oddajalo tok v gospodinske svr- he, čeprav po nizki ceni. Z oddajo go-

spodinskega toka bi se sedanja koniča- sta obtežba vsled razsvetljave jutraj in zvečer, ki traja komaj po par ur na dan, lahko porazdelila na dnevni čas med glav- no obtežbo za razsvetljavo. Poraba toka v mestu Mariboru bi se pri primerni ceni gospodinskega toka najmanj lahko po- dvoji, če ne potrojila (ne oziraje se na obrtni in industrijski tok). Dohodki mest- nega električnega podjetja bi tudi pri pičem dobičku lahko znatno porastli.

Z ozirom na naše narodno gospodar- stvo naj se uveljavi geslo, da je treba izkoriščati vodna bogastva naše zemlje do skrajnosti. Šele ko bodo vodne sile izkoriščene do zadnje kapljice, naj se umno izkoriščajo naše skromne zaloge premoga in lesa. Naj se pri tem ne po- zabi, da sta dva poslednja energijska vira usahljiva in da moramo nekaj tega bogastva prepustiti tudi našim poznejšim rodovom. Vrh tega se da tako premog kakor tudi les izkoriščati veliko bolj um- no v druge tehnične svrhe kakor v go- spodinjstvu, kjer dosega stopnja izkori- ščanja v najboljšem slučaju 8%. V indu- striji znaša stopnja izkoriščanja do 87%, torej najmanj desetkrat toliko.

K uvedbi splošnega gospodinskega toka v Mariboru po zmerni ceni bomo sli- šali s strani mestnega električnega pod- jetja kot zagovor to, da kabelsko omrež- je ni dovolj močno dimenzionirano. Tak

m Pri drsanju v mestnem zavetišču je padla ter si zlomila roko hči delavke Marica Pungartnikova iz Maribora.

m 1000 kg težek kos železa je padel na nogo 31 letnemu monterju R. Rešnjaku v neki tovarni na Tezmeu ter mu jo zdrobil.

m Moško kolo so ukradli iz lope za kolesa v neki mariborski tovarni pregledniku blaga Frideriku Škofu iz Krčevine. Kolo ima evid. št. 2-25186 in tov. št. C 5030.

m Nogo si je zvil v gležnju na poti pre- ko državnega mostu tovarniška delavka Te- rezija Orlakova iz Studencev. Ker ni mogla hoditi, so poklicali rešilni avtomobil.

m Po nesreči je padla na cesti 44 letna žena zvanika drž. žel. Lucija Jarc iz Hoč ter si poškodovala roko.

m Na živinski trg so pripeljali 42 prašičev, od katerih jih je bilo prodanih 20, 7-9 tednov stare prašiče so prodajali po 180-230 din, 3-4 mesece stare po 240 do 410 din, 5-7 mesecev stare po 420 do 665 din, 8-10 mesecev stare po 700 do 980 din, preko 1 leto stari prašiči so stali 1000-1700 din. Kilogram žive teže je veljal 16-19 din, kilogram mrtve teže pa 12-16,50 din.

* Ga. prof. Osterc-Valjalo bo v sredo, 15. t. m. v veliki dvorani Narodnega do- ma koncertiral s slovenskimi mladinski- mi kompozicijami. Vstopnice za ta koncert se dobe v knjigarni Koren v Gosposki ulici.

* PSIHOGRAFOLOG Karmah sprejema obiske v hotelu »Zamore«.

m Nočno lekarniško službo bosta vršili od 11. do vključno 17. januarja lekarna pri Zamoreu, Gosposka 12. tel. 28-12, in lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova c. 33, tel. 22-13.

Narodno gledališče

Ponedeljek, 13. jan.: zaprto.

Torek, 14. jan., ob 20.: »Ples v maskah«. Red B. Gostovanje gđe. Vere Majdičeve in Vekoslava Janka, člana ljubljanske opere.

Sreda, 15. jan.: zaprto.

Četrtek, 16. jan., ob 20.: »Lepa Vida«. Red C.

Gostovanje g. Vekoslava Janka, člana ljubljanske in bivšega člana mariborske opere bo v torek, 14. t. m. v sloveči Ver- dijevi operi »Ples v maskah«. Gostuje tudi gđe. Vera Majdičeva. Z ozirom na svoje- časno priljubljenost g. Janka v Mariboru se priporoča nabava vstopnic že v pred- prodaji.

Kino

* Esplanade kino. Originalni rusko-sov- jetski film »Najdenek«. Dejanje tega filma se vrši na moskovskih bulevarjih današnje Rusije. Glavno vlogo igra fenomenalna 5 letna Veronika Lebedjeva.

* Grajski kino. Danes velika razkošna drama »Žena brez preteklosti«. Borba dveh žen za ljubezen enega moža. Sibylla Schmitz, Albrecht Schönhals, Maria v. Tas- nady.

* Kino Union. Od danes pa do vključno ponedeljka »Rajski otok«, ognjena ljubav- na drama iz čarobno lepih južnih otočij. Divna havajska godba. Movita in Warren Hull v glavnih vlogah.

Lažnjivec mora imeti dober spomik.

Kadar se žena stara, je bolj večja v kemiji kot vsak kenik.

Ljubezen, ki se hrani s samimi kom- plimenti, umre nekega dne ob prvi res- nici.

zagovor je jakov. Saj se kabelska omrež- ja ne polagajo samo za par let, temveč za mnoga desetletja v naprej, torej bi bilo treba že v naprej predvideti debelino kablov, ne za obtežbo, ki bo nastopila jutri ali prihodnje leto, temveč za deset, mogoče tudi za dvajset let v naprej. O splošni elektrifikaciji se tudi ne govori šele od včeraj, temveč že 22 let.

Izločimo v tem pogledu notranji del mesta, ki ima mogoče res še kabelsko omrežje iz časov svetovne vojne. Ti ka- bli bi se pač morali pojačati. Na vsak način pa bi trebalo upoštevati razvoj v bodočnosti pri polaganju kablov na peri- feriji našega vedno rastočega mesta. Kajti v novih mestnih okrajih so kabli verjetno prav tako dimenzionirani kakor v starem središču mesta iz let 1914-18.

Ako dobi ljubljanski meščan električni tok v gospodinske svrhe po ceni 90 par za kWh, ga naj dobi tudi mariborski me- ščan ne samo po isti ceni, marveč po nižji ceni, ker nam stoji pred nosom ve- lika vodna centrala Fala, medtem ko je mala elektrarna na Završnici precej da- leč od Ljubljane, še znatneje oddaljena pa je kalorična centrala v Velenju. Le tako bo mogoče vsakemu mariborskemu gospodinstvu, da ima tudi v tem pogledu delež na tehničnem napredku naše do- be. — **Interesent**

Sport

III. zimskosportne igre KID na Jesenicah

V soboto so bile otvorene na Jesenicah III. zimsko sportne igre KID, ki je s to pobudo in z vztrajnim podpiranjem sporta mnogo pripomogla za popularizacijo sporta na Gorenjskem in preko njegovih meja. V soboto so šli sportniki z državno zastavo in jeseniško sokolsko godbo na čelu v dolgi povorki na stadion KID. V spremljevalni ekipi upravnega sveta in ravnateljstva KID s preds. A. Westnom na čelu, navzoči pa so bili tudi jeseniški župan ter zastopniki vojske, SZSZ itd. Na stadionu je teh. ravnatelj dr. inž. Klinar na mikrofonu pozdravil navzoče ter proglasil III. zimsko sportne igre za otvorene. V imenu sportnikov in SZSZ se je KID zahvalil za uvidno podpiranje sporta predsednik mr. Jože Zabkar.

Letošnje igre KID se od prvih dveh razlikujejo v tem, da ni bil v ospredju družabni spored, kot doslej, nego tekmovalni. Poleg drugega je bila v okviru iger tudi medmestna

jeniške šole KID v postavi Klinar, Kofol, Filaj v času 43:20.

Nato je bila hokejska tekma na ledu med celovškimi KAC ter ljubljansko Ilirijo, ki je prinesla zmago Celovčanom z rezultatom 4:2.

VELESALOM SENIORJEV NA 2 KM
je otvoril tekmovalni spored drugega dneva. Startalo je 33 tekmovalcev na 2 km dolgi progi s pobočja Kleka do Mozišča, na progi z višinsko razliko 450 m je bilo 30 vrat. Ker je močan veter zanašal sneg tekmovalcem v oči, je bilo tekmovaljevanje kljub idealnemu snegu precej težko.

Zmagal je Jožef Bertonec (J) v času 2:07,4, 2. Lukanc Slavko (Tržič) 2:14,9, 3. Zvan Alojz (J) 2:15. Na 15. mestu je Mariborčan Čop Franci 2:34,1.

V veleslalomu juniorjev na 1 km je zmagal jeseničan Marijan Stare v času 1:03,2.

Nato se je vršilo tekmovaljevanje za ženske, obratovodje in juniorje v slalomu. Med ženskami so si razdelile prva mesta znane tekmovalke: 1. Praček Lojzka 0,27 sek, 2. Heim Erika 0,28,2/5, 3. Štolcer Pavlina 0,32,2/5, med obratovodjami je zmagal Boris Šega v 0,25 4/5.

Bila je tudi tekma v sankanju, tekmovalo je 78 enosedežnih in 31 dvosedežnih sank. Med enosedežnimi je zmagal Čok Avgust (J) v 5,15, med dvosedežnimi pa vozilo, ki ga je krmaril Ilnac Flegar, v času 5,45.

SKAKALNO TEKMOVANJE
Popoldne je zaključilo smuški tekmovalni spored tekmovaljevanje v smuških skokih, nastopilo je 66 skakačev vseh skupin. Na 25 metrski skakalnici je bila glavna borba med Priboškom in Klančnikom.

Med seniorji je zmagal Franc Pribošek (I) 141,3 (23,5, 22,5), 2. Karel Klančnik (I) 141,3 (21,5, 22,5), med juniorji Brum Berti (Javornik) 130,2, med juniorji izven konkurence pa Zoran Zafokar (SMK Ljubljana) 129,1.

OCENA V MEDMESTNEM TEKMOVANJU
V tekmu na 18 km so odnesli zmago jeseničani (Razinger Tone, Smolej Franc), 2. Ljubljana, 3. Maribor (Faneš Korel, Legvart Rado).

Tudi v veleslalomu so odnesli prvo mesto jeseničani v postavi Bertonec J., Zvan A., Koblar S., Stumpfeli T., 2. Celje, 3. Maribor (Čop, Gajšek, Gizej, Repič), 4. Ljubljana, 5. Tržič.

V skakalnih tekmah je vrstni red reprezentanc sledeč: 1. Jesenice, 2. Ljubljana, 3. Celje, 4. Maribor.

s Mariborska kolosarska podveza bo imela jutri ob 20. sejo v Kino kavarni.

s ISSK Maribor. Odborova seja nogometnega odseka bo jutri ob 20. v klubskih prostorih Aleksandrova 3.

s Občni zbor SK Železničarja bo 8. februarja ob 19. v tribunskih prostorih na stadionu.

s SK Slovenjgradec namerava ustanoviti smučarski odsek, prijave zbira tov. Hubert.

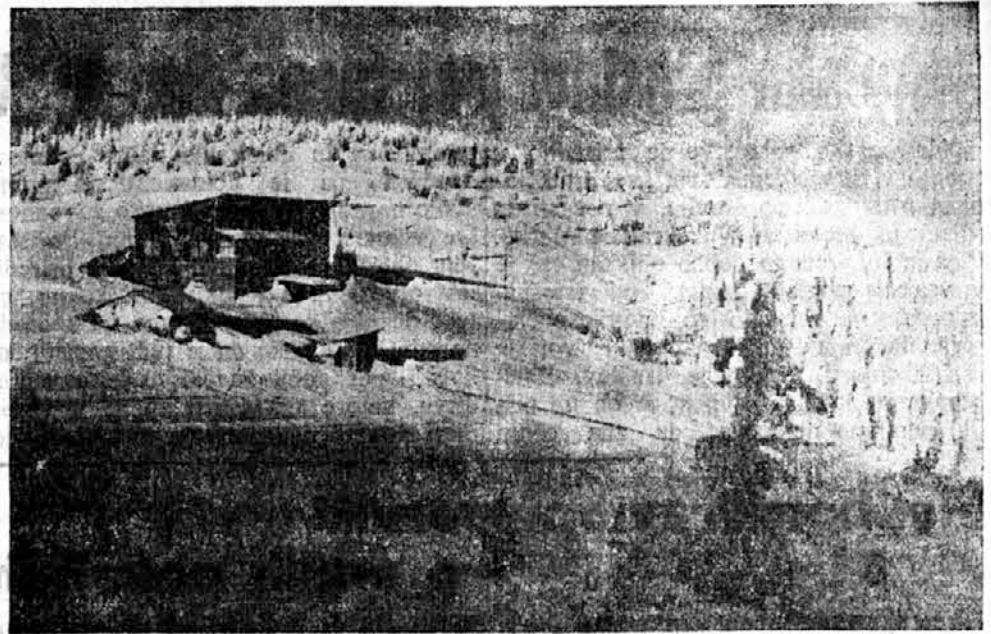

konkurenca Jesenice — Ljubljana — Celje — Maribor — Tržič. Letošnje igre so združile vse znane najboljšje tekmovalce ter so bile tako nekako slovensko prvenstvo, saj se je prijavilo vsega 538 tekmovalcev.

TEKMOVANJE PRVEGA DNEVA

Takoj po otvoritvi je bil start za tek na 18 km, mladinski tek na 4 km ter tekmovaljevanje smučarskih patrol v troje na 8 km.

V tekmu na 18 km je zmagal Tone Razinger (J) 1:15,14, 2. Franc Smolej (J) 1:15,58, 3. Jože Knific (J) 1:16,18, na desetem mestu je Faneš Korel (M) 1:27,41. — V mladinskem tekmu na 4 km je zmagal Ivan Hrovat (Lesce) 18:40, v tekmi patrol pa trojica va-

Smučarski raj pri Senjorjevem domu

Drobne novice

TUDI PRODAJALCI ČASOPISOV SE ZNAJO ZABAVATI

Beograd ima več sto časopisnih prodajalcev, ki so včlanjeni v stanovski organizaciji. Da pridobijo potrebna sredstva za podpore onemoglim in bolnim kolporterjem, prireajo vsako leto veliko veselico s plesom in programom. Lep obisk kaže, da imajo kolporterji dosti prijateljev. Nedavni ples kolporterjev v Beogradu je obiskalo tudi mnogo odličnikov, ki so pokazali polno razumevanje za socialne potrebe prodajalcev časopisov. Kolporterji pa so pokazali, da znajo biti tudi dobri družabniki in da se znajo izvrstno zabavati.

CELA DRUŽINA IZUMRLA V TREH DNEH

V črnogorski vasi Mehki dol je te dni umrla vdova Kristina Petrovičeva, ki ji je mož umrl pred tremi leti. Ko so mater pokopavali, je zaradi hripe umrl njen sin Savo, po njegovem pogrebu pa še sestra Anita. Vsi so bili v treh dneh živi in mrtvi ter je družina Petrovičev popolnoma izumrla.

KAJ JE Z JAVNIMI STRANIŠČI NA POSTAJI V ZIDANEM MOSTU?

Ze pred dobrimi osmimi meseci so začeli prenavljati tisti del železniškega sopleja na postaji v Zidanem mostu, kjer so javna stranišča. Stara stranišča so podrli in začeli notranjost na novo prezidavati. Vendar pa je delo nenadoma zaspalo. Ena vrata so enostavno z deskami zabili, tako da so ostala še ena vrata za vhod v notranjost, kjer so postavili zasilna stranišča, prostore pa z deskami za silo pregradili. V tako zanamajena stranišča morajo hoditi vsak dan številni potniki in vsa sreča je, da imamo mraz in zimo. Kmalu bo potekel že deveti mesec, ko pričakujejo železniški potniki, da bo železniška uprava že enkrat dogradila skromno delo na kolodvoru v Zidanem mostu. Mislimo, da nam ni treba še posebej dokazovati, kako so potrebna še prav posebno na prometnih postajah higienska javna stranišča. — lč

o Občinski prehranjevalni urad v Zagorju se je ustanovil na zadnji seji. Izvoljena je bila uprava, ki jo tvorijo: predsednik g. Prosenc Anton, župan, zastopniki trgovcev in zadrug gg. Müller Viktor, trg. Torkar Anton, župnik, Izlake, Ponikvar Stane, šolski upravitelj, Toplice; zastopniki potrošnikov gg. Guna Franc, Ručman Maks. Industrijo zastopa g. inž. Burger Silvij, ravnatelj TPD, za poslovanje je imenovan g. Mihevc Ivan, občinski uslužbenec. V območje prehranjevalnega urada spada 30 trgovin in zadrug. Seje odbora bodo vsaki prvi petek v mesecu.

o Glavni odbor Jugoslovanske Unije za zaščito otrok v Beogradu je dal natisniti pravilnik o zaščiti pred napadi iz zraka, postopek za zaščito in evakuacijo otrok. Omenjeni pravilnik je žepnega formata in stane s poštnino din 650. Glavni odbor pa je izdal tudi priročnik s predavanji za prirejanje poučnih tečajev za prostovoljne sodelavce, ki jih prireja Jugoslovanska Unija za zaščito otrok. Ta priročnik obsega 10 tiskanih pol in je pisan v srbohrvatskem jeziku. Cena znaša 15 din. Naročila z nakazilom denarja naj se dostavijo na naslov: Jugoslovanska Unija za zaščito otrok, Ljubljana, Aleksandrova 4.

o Kobanček, ki se je rodil na božični večer o polnoči v šupi v Selnici ob Dravi, je prejel na naše priporočilo od dobrih ljudi, dokaj darov. Banovinska hranilnica v Mariboru je nakazala 200 din. Prav tako je iz Maribora prispelo še nekaj manjših zneskov ter nekaj obleke in platna. Vsem dobrim darovalcem se za izkazano pomoč mlada mali najtopleje zahvaljuje. — Novi Kobanček se dobrim ljudem še priporoča. Razen uboge mamičke nima nikogar na svetu. Zima pa je še tako dolga in huda. Darove sprejema selniška občina.

n 109 ovc pod snegom. Snežni plaz je zasul na Dubočici planini prvi Trijebini 109 ovc. Škode je okoli 30.000 din.

n Samoborsko železnico nameravajo elektrificirati. Napravljen je že načrt, ki predvideva podaljšanje trase le železnice do Velike Gorice.

n Most prodaja občina v Bos. Gradski za 6000 din.

n Ukrepji glede prodaje krompirja v Zagrebu. Zagrebško mestno tržno nadzorstvo je izdalo stroge ukrepe glede prodaje krompirja. Kdor ga bo dražje prodal, kakor je predpisano, bo kaznovan, krompir pa mu bodo zaplenili.

n Pri igri sta se zastupila 3letna Marija Jakič iz Goričanov pri Prelogu in njen 5letni bratec Dragutin. Iztaknila sta steklenico očetne kisline in pila strup. Deklica je umrla, deček pa se bori s smrtjo.

MALI OGLASI

do 20 besed stanejo z davkom vred 15.— din. Vsaka nadaljnja beseda 1.— din. Kdor išče službo, oglas za tak oglas stane 15.— din samo 12.— din. Mali oglas za ženitve, dopise, nevest, tržbo, in obrtno reklamo pa stanejo namesto 15.— din 20.— din. Vsaka nadaljnja beseda 1.— din oglas. — 2.— din. Za pismeno odgovore glede naslovov v malih oglasih znaša posebna pristojbina 3.— din, kateri znesek je treba priložiti v znakah. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu. Pri oglasnih naročilih se lahko plača v znakah. Za vsa male oglase, če so debelo tiskani, velja dvojni tarif.

SLUŽBO DOBI

do 20 besed 15 din vsaka nadaljnja beseda 1 din

GOSPODINJSKA

POMOČNICA
samostojna, zdrava, poštena, resna, se išče k trem osebam. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 21875-2

SOBO ODDA

do 20 besed 15 din vsaka nadaljnja beseda 1 din

Boljši solidni osebni oddam

SOBO

tudi s hrano. Betnavska c. 72 21873-8

POSEST

do 20 besed 20 din vsaka nadaljnja beseda 2 din

HIŠICA

z vrtno poceni napredaj. Pojasnila daje le direktnim kupcem Kautzner, Maribor, Alek-

sandrova cesta 61. 21874-11

ŽENSKI KOTIČEK

do 20 besed 15 din vsaka nadaljnja beseda 1 din

NOGAVICE

rokavice, perilo trikotaža, volna, pletenine. Oset »Mara« Koroška 26, poleg tržnice, 16799-18

STEKLENICE

1/2 l in 3/4 l kupi Drogerija Kanc, Maribor 21736-18

ASTROLOŠKA SPECIALISTKA MME. FELICITAS

daje na podlagi točnih rojstnih podatkov zanesljive nasvete ob torkih in petkih. Sodna ulica 26-III. 21843-18

ŽENITBE - DOPISI

do 20 besed 20 din vsaka nadaljnja beseda 2 din

VINOGRADNI POSESTNIK

v bližini Maribora, 27 leten, želi poročiti dekle ali vdovo od 17 let dalje. Dopisi s sliko z navedbo dote je poslati na oglasni oddelček lista pod št. »Vera« ljubljana. 21870-19

Oglašujte!

Skrbi?

Grafolog F. T. Karmah, sprejema obiske v Mariboru, Hotel Zamorec skoz celi dan.

Zahvala

Vsem, ki so izkazali zadnjo čast naši blagi soprogi in dobri mami, gospej

Mariji Korenčanovi

in nas ustmeno ali pismeno tolažili ali na kakšen drugi način počastili njen spomin, se iskreno zahvaljujemo. Zlasti pa čutimo dolžnost zahvaliti se gg. pevcem in godbi železničarske »Drave« ter gg. predstavnikom železniške uprave in organizacij za zadnje spremstvo.

MARIBOR, 13. januarja 1941.

OBITELJ DR. KORENČANOVA.